

Bibliografie

- Le Lieu théâtral dans la société moderne. Etudes réunies et présentées par Danis Bablet et Jean Jacquot*, Paris 1963.
- Les lieux du spectacle*, In: „L'architecture d'aujourd'hui“, No 152, Octobre-Novembre (monographique číslo).
- Lexique international de termes techniques de théâtre*, Paris 1959.
- Lose Stanislaw**: *Elementy przestrzeni teatralnej na przykładzie polskiego teatru współczesnego*, Politechnika Wrocławska (strojopis) 1978.
- Marczak-Oborski Stanislaw**: *Teatr czasu wojny 1939-1945*, Warszawa 1967.
- Matoré Georges**: *L'espace humain*, Paris 1962.
- McLuhan Marshall**: *Wybór pism*, přeložil Karol Jakubowicz, Warszawa 1975.
- Mielziner Jo**: *The Shapes of our Theatre*, New York 1970.
- Miłosz Czesław**: *Ziemia Ulro*, Paris 1977.
- Mireaux Émile**: *Życie codzienne w Grecji w epoce homeryckiej*, přeložil Stanisław Kołodziejczyk, Warszawa 1962.
- Molenda E.**: *Happening a teatr*, Uniwersytet Wrocławski (strojopis) 1976.
- Morawiec Elżbieta**: *Józef Szajna. Plastyka, teatr*, Kraków 1974.
- Mściwujewski Adam**: *Scena przestrzenna, możliwość jej architektonicznego kształtu i rozwoju*, Lwów 1938.
- Mullin Donald C.**: *The Development of the Playhouse. A Survey of theatre Architecture from the Renaissance to the Present*, Berkeley and Los Angeles 1970.
- Myśl teatralna Młodej Polski*. Výbor sest. Irena Sławińska a Stefan Kruk, Warszawa 1966.
- Myśl teatralna polskiej awangardy*. Výbor sest. Stanisław Marczak-Oborski, Warszawa 1973.
- Nagler Aloys M.**: *Source Book in Theatrical History*, New York 1959.
- Neppi-Modona Alde**: *Gli edifici teatrali greci e romani*, Firenze 1961.
- Nicoll Allardyce**: *Dzieje teatru*, přeložil Antoni Dębnicki, Warszawa 1959; pův. *The Development of the Theatre*, London 1927.
- Nicoll Allardyce**: *Masks Mimes and Miracles*, London 1931.
- Odin teatret. Expériences*, Holstebro 1973.
- Pepys Samuel**: *Dziennik*, přeložila Maria Dąbrowska, Warszawa 1952.
- Place for the Arts*, vyd. A. Schouvaloff, Liverpool 1970.
- Polieri Jacques**: *Scénographie. Sémiographie*, Paris 1971.
- Pronaszko Andrzej**: *Zapiski scenografa*, Warszawa 1976.
- Raszewski Zbigniew**: *Krótká historia teatru polskiego*, Warszawa 1977.
- Raszewski Zbigniew**: *Scena teatru staropolskiego*, Wrocław 1953.
- Rey-Flaud Henri**: *Le cercle magique, essai sur le théâtre en rond a la fin du Moyen Âge*, Paris 1973.
- Robinson H. W.**: *Architecture for the Educational Theatre*, Oregon 1970.
- Schechner Richard**: *Environmental Theater*, New York 1973.
- Schein J.**: *Espace global-polyvalent*, Paris 1970.
- Schubert Hannelore**: *Moderner Theaterbau*, Stuttgart 1971.
- Skelton Geoffrey**: *Wagner at Bayreuth: Experiment and Tradition*, New York 1965.
- Sonrel Pierre**: *Les salles à construire*, In: *Architecture et dramaturgie*, Paris 1950.
- Sonrel Pierre**: *Traité de scénographie*, Paris 1956.
- Souriau Etienne**: *Le cube et la sphère*, In: *Architecture et dramaturgie*, Paris 1950.
- Southern Richard**: *Changeable Scenery, its Origin and Development in the British Theatre*, London 1952.

Bibliografie

- Southern Richard**: *The Medieval Theatre in the Round*, London 1957.
- Southern Richard**: *The Open Stage*, London 1953.
- Southern Richard**: *The Seven Ages of the Theatre*, London 1957.
- Stelmach K.**: *Rozwój przestrzeni teatralnej w pracach Jerzego Grotowskiego*. Uniwersytet Wrocławski (strojopis) 1979.
- Strumiłło W.**: *O uniwersalnych salach widowiskowych*, In: „Architektura“ 1974/5.
- Strzelecki Zenobiusz**: *Polska plastyka teatralna*, Warszawa 1963.
- Sykes Gerald**: *The Perennial Avantgarde*, New York, Prentice-Hall, 1971.
- Syrkusowie: Helena i Szymon**: *O teatrze symultanicznym*, Warszawa 1930.
- Szerszeń J.**: *Ewolucja teatru*, In: „Architektura“ 1974/5.
- Sztafrowska K.**: *Wpływ inscenizacji na kształtowanie architektury teatralnej*, Politechnika Gdańska (strojopis) 1972.
- Targosz-Kretowa Karolina**: *Teatr dworski Władysława IV.*, Kraków 1965.
- Tairov Alexander Jakovlevič**: *Notatki režysera*, přeložila Janina Ludawska, Warszawa 1964; pův. *Zapiski režissera*, Moskva 1921; česky *Odpoutané divadlo. Zápisky režiséra*. Praha 1927; část též In: *Mejerchold (Tairov) Ochlopkov, Moderní tvář divadla*, přeložil a výbor uspořádal Karel Martínek, Praha 1962.
- Teatry polskie w trzydziestoleciu (1944–1974). Słownik**. Zpracovali Barbara Berger, Teresa Bogucka, Zbigniew Wilski, Maria Wosiek, Krystyna Zawadzka. „Pamiętnik teatralny 1975, č. 3–4.
- Thetard H.**: *La merveilleuse histoire du cirque*, Paris 1947.
- Thomson George**: *Ajschylos i Ateny*, přeložil Antoni Dębnicki, Warszawa 1956; česky *Aischylos a Athény*, Praha 1952.
- Tidworth Simon**: *Theatres. An Illustrated History*, London 1973.
- Toole-Stott R.**: *Circus and Allied Arts, a world bibliography (1500-1959)*, Derby 1962.
- Unruh Walter**: *Theater Technik*, Berlin 1969.
- Vachtangov Jevgenij**: *Poszukiwania*, výbor uspořádal a přeložil Henryk Bieniewski, Warszawa 1967.
- Verdone Mario**: *Teatro del tempo futurista*, Roma 1969.
- Villiers André**: *Le Théâtre en Rond*, Paris 1958.
- Villiers André**: *Théâtre et collectivité*, Paris 1953.
- Vitruvius Pollio Marcus**: *O architektuře knih dčiesieć*, přeložil Kazimierz Kumaniecky, Warszawa 1956; fragment ve výboru a českém překlade Jaroslava Pokorného In: *Vitruvius – Pollux, Antické divadlo*, Knihovna divadelního prostoru, svazek 5, Praha 1944.
- Werner Eberhard**: *Theatergebäude*, 1. díl: *Geschichtliche Entwicklung*, Berlin 1954.
- Wickham Glynne**: *Early English Stages 1300–1660*, London 1959.
- Wieser F.**: *Fêtes et coutumes chrétiennes de la liturgie au folklore*, Paris 1961.
- Yates Frances A.**: *Theatre of the World*, Chicago 1969.
- Youngblood Gene**: *Expanded Cinema*, New York 1970.

Výběrová bibliografie k problematice divadelního prostoru v češtině a ve slovenštině

K historickému vývoji divadelního prostoru v obecných divadelních dějinách:

Blahník Vojtěch Kristian: *Světové dějiny divadla*, Praha 1929.

Brockett Oscar G.: *Dějiny divadla*, Divadelní ústav a Lidové noviny, Praha 1999.

Moussinac Léon: *Divadlo od počátku po naše dni*, Bratislava 1965.

Semil Małgorzata-Wysińska Elżbieta: *Slovník světového divadla, 1945-1990*, Divadelní ústav Praha 1998.

Odborné časopisy, materiály, periodické publikace:

Acta scaenographica (navazuje na Informační zprávy Scénografické laboratoře), vydává nepravidelně v měsíčních sešitech Scénografický ústav, Praha 1960-1971 (celkem 11 svazků).

Amatérská scéna

Anotiční bulletin Scénografického ústavu, Praha 1963-1967.

Divadelní revue, čtvrtletník, od roku 1989 (zkušební číslo), od roku 1990

Divadlo, Praha 1949-1970 (10 čísel ročně, v posledním roce pouze 3 čísla).

Dokumentační zprávy Scénografického ústavu (navazují na Anotační bulletin), Praha 1967-1970.

Informační listy o scénické technice, sešit 1-37, Knihovna divadelního prostoru, sv. 70, Scénografický ústav, Praha 1972.

Informační zprávy Scénografické laboratoře

Knihovna divadelního prostoru (1944-1946, pokračování v Knihovně divadelní práce v nakladatelství Osvěta – 4 svazky v letech 1950-1951. Od roku 1958 pokračovala ve vydávání monotematických svazků Knihovny divadelního prostoru Scénografická laboratoř, pozdější Scénografický ústav).

Malá Anna: *Soupis publikací Scénografického ústavu 1957-1965*, Scénografický ústav Praha 1967, 79 s.

Prolegomena scénografické encyklopedie, části 1-20 (svazek 115 Knihovny divadelního prostoru), Scénografický ústav, Praha 1970-1973.

Scénografický obzor, Scénografický ústav, Praha 1958 (2 svazky), 1969-1973 po jednom svazku.

Scénografie, Divadelní ústav Praha 1963-1990.

Stavba, časopis Klubu architektů, r. 13, č. 5 věnované výhradně divadlu, Praha 1936.

Svět a divadlo, vydává Divadelní obec od roku 1990.

Závěrečné zprávy Scénografické laboratoře, Praha 1958-59, 76 s.

K problematice divadelního prostoru obecně:

Bablet Denis: *Metoda analýzy divadelního prostoru*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 12, Praha 1972, s. 43-52.

Brook Peter: *Prázdný prostor*, in: Divadlo, ročník 19, 1969, č. 3-10, příloha.

Brook Peter: *Prázdný prostor*, Panorama, Praha 1988.

Brook Peter: *Místo pro hraní divadla*, in: Scénografie 1/1977, Divadelní ústav Praha, s. 5-6.

Černý František: *Zamyšlení nad divadelním prostorem*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 1, Praha 1970, s. 55-65.

Dietrich Margret: *Člověk a scénický prostor*, in: Scénografie sv. 19, Praha 1968, s. 3-17.

Dvořák Antonín: *Divadelní a dramatický prostor*, Praha 1946, 51 s.

Eliade Mircea: *Dějiny náboženského myšlení I-III*, OIKOYMENH, 1995, 1996, 1997

Chereau Patrice: *Dva rozhovory na téma Prostor pro hraní divadla. Institucionalizovaný prostor*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 7-14.

Jandejsek Vladimír: *Prostor divadla. Architektonická studie. I. Transformace divadelního prostoru. II. Antika. III. Typ kukátkový. IV. Syntetické divadlo. Strojopis v Divadelním ústavu, Praha 1944-45.*

Karvaš Peter: *O priestore divadelnom a o priestore dramatickom*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 7, Praha 1971, s. 7-14.

Karvaš Peter: *Priestory v divadle a divadlo v priestore*, Tatran, Bratislava 1984.

Kindermann Heinz: *Prostor, o kterém se mluví*, in: Scénografie sv. 19, Praha 1968, s. 18-47.

Kouřil Miroslav: *Divadelní prostor a výtvarníková účast v divadle*, Praha 1945.

Kouřil Miroslav: *Divadelní prostor. Pokus o definici II*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 1, Praha 1970, s. 66-76.

Kouřil Miroslav: *Rozhovor o scénografii*, Praha 1965.

Kouřil Miroslav: *Základy teoretické scénografie*, Praha 1970.

Lajcha Ladislav: *Pohyb divadla*, Tatran, Bratislava 1989, 142 s. obr. Muyard Jean Pierre: *Každodenní prostor*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 15-18.

Pardyl Věkoslav: *Česko-anglický a anglicko-český odborný slovník divadelních výrazů a výrazů z uměleckých řemesel*, AMU, Praha 2001.

Pardyl Věkoslav: *Divadelní prostor. Nástin klíčového hesla*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 1, Praha 1970, s. 77-84.

Pardyl Věkoslav: *Perspektiva*, AMU, Praha 1997.

Trager Josef: *Za divadelním prostorem*, in: Stavba, r. 13, č. 5, Klub architektů, Praha 1936.

Unruh Walther: *Cyklorama – od Fortunyho po dnešek*, in: Scénografie, Praha 1967 s. 21-29.

Unruh Walther: *Technický prostor jako předpoklad scénického prostoru*, in: Scénografie sv. 19, Praha 1968, s. 48-61.

Wever Klaus: *Funkce divadelního prostoru*, in: Scénografie sv. 15, Praha 1967, s. 74-86.

K problematice divadelního prostoru v období starověku:

Frank A.: *Egypt*, in: Scénografie sv. 6, Praha 1965.

Groh František: *Řecké divadlo*, Praha 1909.

Hoffmeister Ferdinand: *Nástin literárních pramenů k dějinám římského divadla a hry ve starém Římě*, Praha 1912-1913.

Kolář Antonín: *Příspěvek k poznání nové komedie attické, zvláště Menandrovy*, Praha 1923.

Kolář Antonín: *Řecká komedie*, Praha 1919.

Král Josef: *O scenerii řeckého divadla*, J. Otto, Praha 1888, 28 s.

Krejčí František: *O skenerii divadla řeckého*, Mladá Boleslav 1882, 36 s.

Stehlíková Eva: *Řecké divadlo klasické doby*, Ústav pro klasická studia, Praha 1991.

Vitruvius (Marcus Vitruvius Pollio) a Pollux Julius: *Antické divadlo*, Praha 1944.

K problematice středověkého divadelního prostoru:

Arnott Peter D.: *Původ středověkého „divadla v kruhu“*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1964.

Cohen Gustav: *Divadelní architektura ve středověku*, in: Scénografie sv. 6, Praha 1965.

Konigson Elie: *La représentation d'un mystère de la passion - à Valenciennes en 1547 (Představení mystéria o Umučení ve Valenciennes roku 1547)*, Paris, Centre National de la Recherche Scientifique 1969. Překlad Jan Kopecký in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 14, Praha 1972, s. 61-82.

Bibliografie

Divadelní prostor v období renesance:

Bejblík Alois: *Shakespeareův svět*, Mladá fronta, Praha 1979.

Bejblík Alois, Hornát Jaroslav, Lukeš Milan: *Alžbětinské divadlo*, Praha 1978–1985, 3 sv.

Beránková Helena: *Shakespeareova scénografie*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 17, Praha 1973, s. 7-17.

Lukeš Milan: *Anglické masques*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 16, Praha 1973, s. 86-99.

Smoláková Vlasta: *Jevištní dekorace od Buontalentiho k Sabbatinimu v kontextu vývoje italské renesanční scénografie*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 17, Praha 1973, s. 26-39.

Southern Richard: *Co víme o architektuře alžbětinského divadla*, in: Scénografie, Divadelní ústav Praha 3/1966, s. 21-24.

Divadelní prostor v období baroka

Furtenbach Joseph: *Prospectiva*, Praha 1944.

Hilmera Jiří: *Perspektivní scéna 17. a 18. století v Čechách*, Praha 1965.

Kazda Jaromír: *Braunův Kuks. Pokus o teatrologický rozbor*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 16, Praha 1973, s. 80-85.

Ptáčková Věra: *Barokní divadlo na zámku Českém Krumlově*, Praha 1993.

Zielske Harald: *Lůžové divadlo a iluzivní scéna – problémový předmět v moderní divadelní konstrukci*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1978, s. 5-31.

V období Velké divadelní reformy

Bablet Denis: *Scénické revoluce dvacátého století*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1976, 108 s., 68 obr. příloh.

Burian Emil František: *O nový divadelní prostor*, in: Stavba, r. 13, č. 5, Klub architektů, Praha 1936, s. 75-77, viz též: *České divadlo. Odkaz české divadelní avantgardy*, Divadelní ústav, Praha 1990, s. 88-92.

Elia Celestino: *Kam míří avantgarda ve Francii?*, in: Scénografie, Praha 1966, s. 37-46.

Frejka Jiří: *Lehkonový herec, čili o točnici a vůbec o dekoraci*, in: Živé divadlo, nakl. E. Pleskotové, edice Útok, Praha 1936, s. 16-27, viz též *České divadlo (Jiří Frejka)*, Divadelní ústav, Praha 1980, s. 31-35 nebo též *České divadlo. Odkaz české divadelní avantgardy*, Divadelní ústav, Praha 1990, s. 92-96.

Frejka Jiří: *O novém jevištním realismu*, in: Nová česká scéna. Umělecká beseda, Praha 1937, s. 31-40, viz též *České divadlo (Jiří Frejka)*, Divadelní ústav, Praha 1980, s. 36-38 nebo též *České divadlo. Odkaz české divadelní avantgardy*, Divadelní ústav, Praha 1990, s. 97-99.

Gropius Walter: *Totální divadlo*, in: Scénografie sv. 6, Praha 1965.

Honzl Jindřich: *Divadelní prostor*, Tamtam, hudební leták, č.6, Praha 1924, viz též in: *České divadlo. Odkaz české divadelní avantgardy*, Divadelní ústav, Praha 1990, s. 72-75.

Honzl Jindřich: *Francouzská divadelní avantgarda*, in: Sláva a bída divadel, Praha 1937, s. 86-110, viz též: *Základy a praxe moderního divadla*, Orbis, Praha 1963, s. 71-91.

Honzl Jindřich: *Pohyb divadelního znaku*, in: Slovo a slovesnost, r. VI, č. 4, 1940, viz též: *K novému významu umění*, Orbis, Praha 1956, s. 246-260.

Honzl Jindřich: *Prostorové problémy divadla*, in: Sláva a bída divadel, Praha 1937, s. 163-177, viz též: *Základy a praxe moderního divadla*, Orbis, Praha 1963, s. 148-159.

Honzl Jindřich: *Roztočené jeviště*, Odeon, Praha 1925, s. 101-106, viz též in: *K novému významu umění*, Orbis, Praha 1956, s. 127-129.

Hynvar Jan: *Francouzská divadelní reforma*, Praha 1996.

Bibliografie

Kleberg Lars: *Vztah jeviště a hlediště. K typologii ruského divadla XX. století*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 26-36.

Kopecký Jan: *Jacques Copeau*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie část 17, Praha 1973, s. 43-49.

Kouřil Miroslav, Burian Emil František: *Divadlo práce. Studie divadelního prostoru*, Kohoutek, Praha 1938.

Mejerchold Vsevolod Emiljevič: *Přestavba divadla*, Praha 1964.

Piscator Erwin: *Politické divadlo*, Svoboda, Praha 1971.

Poertner Paul: *Experimentální divadlo*, Orbis, Praha 1965.

Scéna a malířství první čtvrtiny XX. století, in: Scénografie sv. 1, Praha 1970 (výběr statí různých autorů), 89 s., 24 obr.

Masové podívané, divadlo v plenéru

Braulich Heinrich: *Max Reinhardt*, Orbis, Praha 1969

Divadlo v Šárce, Fencl, Praha 1913, 23 s.

Kubeš Luděk: *Prostor davových divadel. K sociologii divadelního prostoru*, in: Stavba, r. 13, č.5, Klub architektů, Praha 1936, s. 82-84.

Martínek Karel: *Dějiny sovětského divadla 1917-1945*, Orbis, Praha 1967.

Mousenidis Takis: *Inscenace ve velkém prostoru*, in: Scénografie, sv. 15, Praha 1968, s. 62-79.

Skála Antonín: *Divadlo v přírodě. Příručka pro pořadatele divadel pod širým nebem*, Svobodné umění selské, Praha 1930, 89 s.

Divadelní prostor v druhé polovině dvacátého století

Godardová Colette: *Luca Ronconi: XX*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 79-93.

Grotowski Jerzy: *K chudému divadlu*, in: Divadlo ročník 17, 1967, č. 6, s. 1-6.

Guthrie Tyron: *Obhajoba otevřené scény*, Scénografie, sv. 3, Praha 1966.

Kirby Michael: *Projekt Marilyn*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 94-100.

Knowlesová Dorothy: *Michel Parent a experimenty se simultaneitou*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 37-55.

Perry J.: *Otázka pružné scény*, in: Scénografie sv. 18, Praha 1968.

Schenk Johannes: *Pokus přenést ulici do hospody. Zpráva o Kreuzbergském pouličním divadle v Berlíně*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977, s. 71-78.

Scherhauser Petr: *Inscenování v nepravidelném prostoru*, KKS Ostrava 1989.

Jevištní technika, divadelní architektura, stavby divadelních budov

Allio René: *O konstrukci divadel*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1964.

Beneš Jaroslav: *Scénografie a technika víceúčelových sálů*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 20, Praha 1973, s. 25-35.

Beneš Jaroslav: *Typologie divadelní točny*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 13, Praha 1972, s. 27-47.

Beneš Jaroslav: *Úvod do problematiky jevištní mechanizace a kinetiky na scéně*, in: Prolegomena scénografické encyklopedie, část 7, Praha 1971, s. 14-28.

Barchin Michail: *Problémy vývoje divadelních a klubových budov v sovětské architektuře z let 1917-1940*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1978, s. 66-82.

Brustein Robert: *Architektura nezachrání divadlo*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1964.

Bibliografie

- Dupavillon Christian:** *Francie – divadelní prostor v roce 1977*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1978, s. 54-65.
- Divadelní stroje a zázraky**, in: Scénografie sv. 3, Praha 1978, 93 s., 45 obr. příloh.
- Divadelní technické názvosloví. Názvosloví technických pojmů pro divadlo**, Scénografický ústav Praha 1967, 51 s.
- Edström Per:** *Divadelní budovy v severských zemích*, in: Scénografie sv. 1, Praha 1977.
- Gussmann H.:** *Architektura a technické vybavení operní scény*, in: Scénografie sv. 6, Praha 1965.
- Hazucha Vladimír:** *Javisková technika*, in: Teória dramatických umení, Bratislava 1979.
- Hilmera Jiří:** *Česká divadelní architektura*, Divadelní ústav Praha 1999.
- Hilmera Jiří:** *Pražská divadla*, Praha 1995.
- Izenour George C.:** *Počátky, východisko a vývoj stavby divadel ve Spojených státech amerických po druhé světové válce*, in: Scénografie sv. 2, Praha 1978, s. 32-53.
- Janděšek V.:** *Prostor divadla*. Architektonická studie (strojopis v Divadelním ústavu), Praha 1944.
- Javorin Alfred:** *Divadelní prostory v Čechách a na Moravě*
- Javorin Alfred:** *Divadla a divadelní sály v českých krajích*, Praha 1949.
- Kittrich Josef:** *Divadla*, Praha 1961.
- Lajcha Ladislav:** *Priestorové opusy Johana Brehmsa*, in: Slovenské divadlo, č. 34, Bratislava 1986, s. 17-68.
- Marešová Sylva:** *Točna a její použití v divadelnictví*, in: Interní studijní text, strojopis v Divadelním ústavu.
- Pardyl Věkoslav:** *Divadla*, ČVUT, Praha 1973, 51 s., přílohy, tabulky.

Summary

The Theatrical Space

The foreign Reader should be informed that the author of the book „The Theatrical Space“ is a director, who has staged several plays in Poland and abroad, at the same time researching theatrical history and theory. These two factors, the practical experience of theatrical creation and the theatrical theory, contribute to the character of the book. This book is dedicated to the problems of theatrical „space“ and all its cultural, artistic, and social functions. The author is particularly interested in the situation of a man put into theatrical space and by this the humanistic aspect is fully exposed when all technical and scenographic problems are omitted.

In the introduction four sources important for the investigation of theoretical space are indicated: 1. theatres as buildings, fully preserved or in ruins, 2. iconography – in designs, plans, engravings, pictures, or photographs, 3. written materials – historical documents, treatises, guide-books, analytic studies, and 4. dramaturgy (playwriting). Then the author presents and criticises the bibliography of the problem, praising the fundamental work by George C. Izenour *Theatre Design* (New York, 1977).

As some terminological incongruities hinder the research, the author explains some basic terms of his work, e.g. „the Italian theatre“, „the Baroque theatre“, „the stage“, „the auditorium“, „the changeable space“. He also defines some terms introduced by him, as „the performing area“ – the space where the actor is performing or the place of theatrical action, „the observation area“ – the place of a person present at a performance (spectator, witness, receiver, participant, or co-participant), and „the theatrical space“ – this being the whole performing and observation area at the time of a given action, the space where action takes place, where theatrical contacts between actors and spectators are brought about.

The chief part of the book consists of a study on the evolution of theatrical space in European culture. This is divided in subsequent chapters, whose contents are as follows:

Chapter 1 – Evolution of the theatrical space in Antiquity

The Greek theatre was born of the religious cult and was closely joined with it throughout four centuries (6th – 3rd B. C.). The whole theatre, the performing and observation areas, entrances, and installations serving for dramatisation of events, actors' rooms and passages for spectators – all these were organised around an altar. This was situated in the open air, in the centre of Cosmos. The evolution of space in the Greek theatre lay in gradual withdrawal from the central plan of the entire area, in elimination of the role of the altar, in joining together the area of performing with that of observation, in enlarging the former and diminishing the latter.

The altar stood in the middle of a Holy Precinct, and a path led to it from the nearby temple. Priests and chorus moved in the Precinct, and this was surrounded by the faithful who had previ-

Summary

ously taken part in a procession. First they made a full circle, then they left free one quarter of the circle, and finally a half of it, occupying three sides of the acting area. The free part made room for the temple, which was a replica of the temple of Dionysius. It was from this temple that the theatrical procession emerged. Also the theatrical action, a sacrifice on the altar standing in Holy Precinct, was the second one, as a repetition of the oblation made in the Temple of Dionysius. At first the theatrical temple was of wood and so were the seats for spectators. Some historians are misled – author says – by this provisional state of the temple. They take it only for a dressing-room and a store for properties. Of course it did serve for these purposes, too. The wooden structure may also be misinterpreted but the entire theatrical space was in the beginning evidently improvised, arranged with the simplest methods. It was only when the performances were fully established, developed, and officially included into the liturgical and state calendar, that the permanent theatre with stone seats and temple was built. But at that time the temple lost, to some extent, its sacred character and became an integrated part of the theatrical space. It was called the skene. It could be entered only by chosen actors (the cast of a drama) and by gods. This was a closed, protected, and secret place. The whole area, originally quite uniform, was gradually differentiated. A platform, called the proskenion, was constructed in front of the skene, which served for the actors. The area of performing became basically bipartite and two-level. The first level was formed by the orchestra, at first circular, then tending to a semicircle. The second level – the proskenion was raised, tending to enlarge. The observation area was on the slope of a hill. This was called the theatron. On the average it accommodated from ten to twenty thousand spectators. The theatron, originally almost natural, gradually came to be built of stone, adorned with columns. Likewise the building of the skene became richer and richer, its front wall (the Latin *frons scaenae*) lavishly decorated and furnished with numerous doors leading to the proskenion and the orchestra. The extended skene and theatron were soon integrated by the addition of side entrances (*parodos*) leading to the orchestra in between skene and theatron. They were vaulted and furnished with decorated pages. Thus the area, originally natural, became a product of culture.

The author goes on to talk briefly of the specific space of the Greek folk theatre which was quite poor and simple, having platform on trestles with steps leading to the ground, with curtain behind it and sometimes primitive decorations.

The Roman theatre was a continuation and evolution of the Greek theatre. The actors' area (*pulpitum*) increased, occupying a fair portion of the orchestra. The latter was diminished and lost its importance. The *frons scaenae* developed and the entire theatre, well integrated, became a separate, free-standing, secular building. Already in the Hellenistic period the altar had disappeared from the orchestra and theatrical performances totally lost their cult character. The theatre became a mundane entertainment, like many others. But it could not withstand the competition, being much less attractive than the bloody combats of gladiators or devouring of people by wild animals that were displayed in amphitheatres. Old style theatres were now much smaller in size and normally they could take an audience of only a few thousand spectators. Finally the orchestra lost its original function and was filled with seats. The performing area was now uniform, single-level, and indirectly confronted with the observation area. The Roman theatre was cut off from the spiritual human sphere, the actors were separated from the spectators, the former being slaves and the latter free men. Man in the theatre was far away from nature, enclosed in walls. This theatre developed machinery and multiplied drastic effects – it became stunted.

Summary

Chapter 2 – Theatrical space in the Middle Ages

It is believed that after a long break the theatre was reborn in Western Europe as a religious spectacle performed in the church. This theory is correct but only fragmentarily. In fact, from the 10th century shows were ranged as illustrations of scenes from the Holy Scriptures, particularly those of the Passion and the Resurrection of Christ. On the other hand, even earlier, in spite of the disappearance of public and institutional theatres, the mediaeval culture practiced various rituals and ceremonies of the courtly or folk character, in towns and in the countryside, including some features of cult or of magic, always in theatrical fashion. From these derived all the mentioned performances in churches dealing with evangelical subjects. Of course the plays did not only provide simple entertainment in all western countries. Rather the Church took advantage of the people's predispositions and love for any theatre, public or secret, practiced regularly and cyclically, and used them for its own purposes. Celebrations were bound up with the annual changes of nature, with repeated cycles of agricultural and craft work, such as sowing, harvesting, the vintage, fishing, and hunting. Occasional feasts associated with weddings, births, funerals, the beginnings of journeys and returning from them, official or private visits, coronations, anniversaries of important events, court sessions, banquets, and executions – these formed other topics of inspiration. In all these ceremonies some elements were connected with the theatrical art: the intentional action, dramatic events, taking part persons, dialogues and spoken monologues, recitation, songs, dramatic behaviour, the use of special dress and object, and finally the factor of purposely organised, divided and expressive, meaningful space. It was a natural space, not separated from other social spaces, for everyday use, for common, practical or ritual functions. The performances did not change the space, nor camouflage it though it was articulated, intensified, increased in suggestiveness. Various points of the space were taken into consideration, they were joined with passages. All these ceremonies and rituals were significant in movement and differentiation of action. The religious theatre of the 10th century was based on these principles. Two or more places of action were arranged in a church and with simple conventional means the coming of the Three Marys to Christ's Tomb was represented. The growth of the mediaeval theatre lay in multiplication of places of action, in complicating, extending, and decorating these places. Shows were prolonged for hours, days, even weeks. Finally they were taken out from the churches to the city open spaces, market squares, and streets.

„The mansion“ constituted the most important element organising the space of the medieval theatre. It was approachable by steps, a ramp, or simply by a ladder, thus the space was on two levels. The raised level was used for various plays or for seats for spectators, the lower level, covered with curtains, served for performing, also as an actor's dressing room, or a hiding place for machinery: traps, instruments producing fire or smoke, etc. In Italy, Spain, and England mansions on wheels were common: the theatre was moveable. „Mansions“ were put in churches, squares, Roman amphitheatres, or dry city moats. Sometimes a set of mansions was arranged in a circle and this form was typical as a developed mediaeval theatre. The area of observation was around the performing area, or, conversely, the spectators were settled in the centre and the action was developed all around them. The space of the mediaeval theatre was basically bipartite and two level. The lower area, being the base of the mansions, was common, indefinite, universal, making at the same time the extension of separate upper areas, strictly articulated, developed, containing decorations.

Though the calendar of cultural history indicated already the time of Renaissance and of Baroque, the mediaeval theatre was still in existence, almost till the end of the 17th century. Along with rich forms used for performing mystery, miracle, or moral plays, a poor folk theatre was popular, with simple forms and spaces, with moveable platforms and curtains, or with primitive rooms, with rugs as a backdrop. The decline of the mediaeval theatre began when shows were shifted to interiors. Mansions were radically decreased in size and so were their number and tech-

Summary

nical standard. Naturally the audience diminished as well. Secular motifs prevailed over religious elements.

Chapter 3 – Theatrical spaces of the Renaissance

In the history of theatrical space the Renaissance was particularly fertile. There were various types of performances and various kinds of theatrical space, but for a long time there was no theatrical building. This appeared only at the end of the period. Four basic varieties of theatre developed in the 15th and 16th centuries: 1. the mystery, mass, open-air theatre, originating in the Middle Ages, cultivated by town guilds, 2. The folk theatre, presented by small travelling companies, in spaces arranged by moveable gadgets, 3. The theatre of humanists, a kind of laboratory theatre at universities and the courts of rich patrons of art, based on studies of ancient theatre (Vitruvius-buildings) and ancient dramas (Terencius, Plautus, Seneca), and 4. The court theatre, arranged for special occasions, mostly for holidays, having the character of amusement, located in halls and courtyards.

Each type developed separately and profusely, but as the result of some links and affiliations two synthetic forms were created: 1. The English Renaissance theatre based chiefly upon folk and mediaeval traditions but confronted with humanistic thought. Not much different were the Spanish theatre and the Dutch theatre, but they, were lacking in the humanistic elements typical for the Renaissance. They were rather an outgrowth of the mediaeval theatre than a new creation. In England, however, there was born an original theatrical space, summing up all historical experiences in the field: the first modern theatre building of definite form, with two-level and bipartite performing area, which exposed the actors and made direct contacts between them and the spectators. 2. The Italian Baroque theatre based on court tradition connected with one-sidedly interpreted antiquity: some not very clearly formulated advice concerning decorations, without rules of organisation of the total theatrical space. A theatre building was constructed with a boxstage, suitable for exposing decoration but radically separating the spectators from the actors.

The English synthesis was destroyed after some decades and was not continued. The Italian synthesis won wide social support and spread all over the world. Till the present day it is the prevailing form.

Chapter 4 – The building of the Baroque theatre

The Baroque theatrical space emerged in Italy in a very short time, somewhere between 1620 and 1640. There came into existence a free standing, city, public theatre building. In the philosophical aspect the Baroque theatrical space reflected the conviction of the basic cognizability and measurability of the world, of its subordination to the law of nature and the human mind. In the social aspect it originated from courtly ceremonies, festivals, and entertainments produced for the élite. In the aesthetic aspect it was dependent on painting and machinery, favoured the opera and the ballet, and not so much the straight play. formally taken, the theatrical space was limited and divided.

The Baroque theatrical space was confirmed by the Enlightenment. It was again a reflection of the basic notion of the epoch on the radical splitting of reality, consisting of the abstract world of science and of the concrete world of nature. Thus the material and cognizable outer world was opposed to the secret, unexplored, inner world of man. The outer world was a desirable object of study and even of a cult (deism), while the inner world was considered inferior and illusive. Only romanticism was to change this opinion. A „machinist“ of the Baroque theatre, the master of changes of decorations and of scenic effects, unseen by the spectators, the director of all that happened during a performance, and that was strictly calculated, such as the length of ropes, weights and counterweights, number of turns of wheels – corresponded to the Enlightenment's vision of the „Great Watch-maker“ winding up the clock of the World. All metaphysics was absent in this

Summary

theatre. The space of the Baroque theatre was degraded, not cosmic, even not calculated on the human scale but on the scale of objects.

Theatrical buildings appeared in Europe in waves. In the 17th century, from the twenties till the sixties, about 30 theatres were constructed in Italy, in Venice alone between 1622 and 1676 more than a dozen. Italian architects built theatres and arranged halls throughout Europe. In Dresden, in the years 1664-1734 seven theatres were opened, in Paris, in the 17th and 18th centuries, six large new theatres were built apart from a number of small and modest ones. After the Restoration (1660) 20 theatrical buildings appeared in London, and some others in provincial towns. This same wave also reached North America, where the first theatre was constructed in Williamsburg in 1718, with some 20 more theatres in various towns by the end of the 18th century, and also South America, where the first theatre was erected in Rio de Janeiro, in 1748.

Since the Baroque one can speak about „the stage“ as a uniform, flat area of performing located inside a big box with an opening in front for the spectators. Its principal feature was its unarticulated interior. The stage was separated from the auditorium by a thick scenic frame and, as a rule, by the orchestron, as well as by a curtain. The auditorium was very differentiated, containing the parterre, where also standing places were reserved (up till the end of the 19th century, and sporadically even in our century) and several floors of boxes each being for a few persons. The first floor boxes were reserved for the aristocracy, the second and higher floors for the bourgeoisie, the highest floor being a balcony with simple benches for the poorest public.

Throughout the 19th and the 20th centuries theatres in the Italian style were constructed everywhere, being furnished with new technical appliances, such as gas and electric lights, hydraulic traps, projectors, stereophonia and computer programming lighting. However, already in the 19th century the Italian theatre became a subject of criticism. In the beginning of this century in Dublin, London, and Paris were built some theatre-circuses, having Italian stages and rich machinery but also an arena in the parterre. The Italian stages and rich machinery but also an arena in the parterre. The Italian theatre was questioned by Romantics. Adam Mickiewicz tried to prove its artistic inefficiency, and Ludwig Tieck experimented in reconstructions of the Shakespearean stage. At the end of the century the theatre directors were attracted by ancient ruins, amphitheatres, and odeons. They also arranged gigantic open air performances.

Chapter 5 – From the First to the Second Reform of the Theatre

The first modern theatre was built in 1876 at Bayreuth after a concept of Richard Wagner. Criticism of the Baroque theatrical space was intensified when the Great Reform of the Theatre started and became fruitful in the field of theory. The attitude towards the traditional space was changed: it was not accepted without reservations. Large spaces outside theatre buildings were occupied for performances, vast shows were given in the streets, circuses were adopted for theatrical purposes. Many new designs, projects and models of new theatre buildings, most of them utopian, not feasible, appeared in the thirties of the 20th century. At the same time, on the basis of earlier experience, a new idea of theatrical space was formulated and put into practice. This was an idea of the theatre with changeable space. The first theatre of this type was constructed in 1933 in Warsaw. Changeability became a fundamental feature for all new realisations of the theatrical space in the second half of this century. On a limited scale it was used in large theatres which chiefly experimented with the forstage and with the scenic frame. The forstages were enlarged or diminished, and the frames regulated, even totally hidden in walls. Much more changeability was introduced in small theatrical halls. They were constructed in such a way that the areas of performing and of observation could be freely situated according to the needs of each play. This changeable space became an alternative to the Italian theatre, after 300 years of its domination. The second alternative was the general withdrawal from the theatre building, the exodus from the theatre. Already from the end of the 19th century, as has been mentioned, the theatre men sought

Summary

for their actions some natural space. Since the seventies of our century this tendency has again intensified.

The development of the theatrical space in the 20th century was strongly influenced by painters. Already in the beginning of the First Reform they collaborated with theatres and produced stage designs. Paris was the principal centre of this activity, particularly the Théâtre d'Art of P. Faurt and Théâtre de l'Oeuvre-Poé, as well as the Russian Ballets of Diaghilev.

There has constantly been a stubborn attempt to furnish theatres with new technical appliances but rarely with an artistic effect. So far no new synthesis of the theatrical space was crystallised; perhaps it is still to come, or the development of the theatre will continue with several separate and divergent streams. But one thing is certain: as it was in the beginnings the theatrical space will be an emanation of man, in his rich entirety of his body and spirit, in his attachment to the Earth, and his yearning for the Cosmos.

Chapter 6 – Conclusion

Summing up his study the author points out four basic cycles of transformation of the theatrical space: 1. The cycle of Antiquity, 2. The cycle of the Middle Ages, 3. The cycle of the Renaissance English theatre (or of the Shakespearian stage), and 4. The cycle of Baroque theatre. In all cycles the rules of organisation and of shape of the theatrical space was defined in a relatively short time. The whole future history is a slow evolution or rather the degeneration and elimination of values which were the cause of articulation of the given type of space. The Shakespearian theatre is an exception because it could not develop, being stopped by the Puritan prohibition of 1642 in England.

There are some similarities in history of theatrical space in the 20th century and in the Renaissance, as in both periods various types of this space were adopted and various possibilities tried.

After this historical research the author gives some of his reflections and postulates as to the relations between the ways of creation of the theatrical space and the general vision and concept of reality in each epoch. He formulates and develops several demands towards future constructors of the theatrical space. It should always be in the service of dramaturgy, to help in man's activity, to be a true meeting place, it should also to enable man to take part in a sacred act.

A large iconography and numerous tables are included in the book. In the illustrations and captions the Reader will find the necessary factographic material. A bibliography and indexes of names and theatres supplement the work.

Translated by Zdzislaw Zygułski Jr.

O autorovi

KAZIMIERZ BRAUN se narodil 29. 6. 1936. Vystudoval polonistiku na univerzitě Adama Mickiewicze v Poznani (1954-1958) a režii na Vysoké divadelní škole ve Varšavě (1958-1962). Od roku 1961 pracoval jako režisér v divadlech ve Varšavě, v Lodži, v Gdaňsku a v Toruni. V roce 1967 se stal ředitelem a uměleckým šéfem v Divadle Juliusza Osterwy v Lublinu. V letech 1975-1984 byl ředitelem a uměleckým šéfem Teatru Współczesného ve Wrocławu. Pro své občanské postoje byl v roce 1984 z místa ředitele odstraněn.

V Polsku i v zahraničí realizoval Kazimierz Braun více než sto dvacet divadelních a televizních inscenací. Kromě světové dramatiky (Shakespeare, Brecht, Pirandello, Camus, Beckett, Ionesco) orientoval svou tvorbu především na inscenace her polských autorů – Stanisława Wyspiańskiego, Juliusze Słowackého, Cypriana Norwida, Witolda Gombrowicze, Sławomira Mrożka. Největší možnosti k sebevyjádření, blízký způsob myšlení i zájem o shodné divadelní problémy našel Kazimierz Braun v „poeticko-realistických“ textech Tadeusze Różewicze (Přerušovaný akt, Kartotéka, Stará žena vysedává, Bílé manželství, Konec hladomřivce, Past, včetně vlastních adaptací Różewiczových textů – Prolínání a Přirozený přírůstek).

Souběžně s režijní praxí se Kazimierz Braun zabývá historií a teorií divadla. V letech 1972-1974 přednášel teatrologii na univerzitě v Lublinu, a 1974-1985 na univerzitě ve Wrocławu. Během let 1978-1985 vyučoval také herectví a režii na Vysoké divadelní škole v Krakově. Poté, co mu byla v Polsku znemožněna i pedagogická činnost, odešel pracovat do USA. Od roku 1987 vedl katedru herectví a režie na univerzitě v Buffalo ve státě New York, kde se stal v roce 1989 řádným profesorem.

Výsledkem teoretické a pedagogické činnosti Kazimierze Brauna jsou četné studie a články publikované v odborném tisku i knižně. Z nejvýznamnějších prací Kazimierze Brauna knižně vydaných v Polsku: Teofil Trzciński (spolu s Zofíí Braunovou), Varšava 1967; Notatki reżysera (Zápisky režiséra), Lublin 1970; Cypriana Norwida teatr bez teatru (Norwidovo divadlo bez divadla), Varšava 1971; Teatr Wspólnoty (Divadlo komunity), Krakov 1972; Nowy teatr na święcie 1960-1970 (Nové divadlo ve světě 1960-1970), Varšava 1975; Druga Reforma Teatru (Druhá divadelní reforma), Wrocław 1979; Przestrzeń teatralna (Divadelní prostor), Varšava 1982; Wielka Reforma Teatru (Velká divadelní reforma), Wrocław, 1984; Nadmiar teatru (Přemíra divadla), Varšava 1985; Języki teatru (Jazyky divadla, spolu s Tadeuszem Różewiczem), Wrocław 1989. Kazimierz Braun je rovněž autorem několika práz i četných divadelních a televizních scénářů, adaptací a překládů.

Rejstřík jmenný

A		Barberini Antonio	141
Abramovitz Max	258	Barberini Mateo viz. Urban VIII, papež	
Accius Lucius	16	Barberini Taddeo	141
Affleck Andrew F.	116, 186, 247	Barchin G. B.	181, 191
Aischylos	20, 138	Barchin Michail G.	110, 181, 199
Albee Edward	143	Barrault Jean Louis	76
Albert M.	191	Bartušek A.	198
Aleotti Giovanni Battista	71, 236	Bätzner Helmut	116, 187
Allen Edward	17, 191	Bauer-Heinhold M.	191
Allen James Turney	191	Bealieu H.	192
Allévy-Viala Marie-Antoinette	8, 191	Beck Julian	128
Allio René	199	Beckett Samuel	164
Aloi Roberto	191	Bejblík Alois	17, 192, 198
Altman George	191	Beneš Jaroslav	199
Alžběta I, anglická královna	17	Beránková Helena	198
Andronicus Livius	16	Berger Barbara	195
Appia Adolphe	106, 191, 243	Biały L.	192
Apuleius Lucius	16, 191	Bibbiena Bernardo da	70
Ariosto Ludovico	132	Bieber Margarete	192
Arnott Peter D.	197	Biegański Piotr	192
Arrabal Fernand	76	Biehn Heinz	192
Artaud Antonin	191	Bieniewski Henryk	195
Ashwellová Maria	17	Bieńkowski Stanisław	22
Astley	96	Bilská Joanna	22
B		Biner Pierre	192
Bab Julius	191	Bjørneboe Jens	255
Bablet Denis	191, 194, 196, 198	Blahník Vojtěch Kristian	196
Bahník Václav	191	Błoński Jan	191
Bälsner Helmut	257	Blume Bernard	112
Balten Pieter	231	Bogucka Teresa	195
Barba Eugenio	128, 255	Bogusławski Wojciech	130, 180
Barbachowska B.	191	Boll André	192

Rejstřík jmenný

Bonnard Pierre	106	Czarnecka Jadwiga	22
Bouhélier Saint-Georges de	179	Čechov Anton P.	98
Bowman N. A.	192	Černý František	196
Bożyk Eugeniusz	7, 192	D	
Brandt Carl	100, 242	Dąbrowska Maria	18, 194
Braslawski Pierre	116, 185	Đagilev Sergej	106
Braulich Heinrich	199	Dalcroze Émile viz. Jaques-Dalcroze Émile	
Braun Kazimierz	10, 127, 192, 193, 254	Davis, architekt	186
Braun Zofia	190, 191, 193	Dębnicki Antoni	8, 194, 195
Braun Matyáš B.	198	Decugis Nicole	192
Brecht Bertolt	164, 192	Dee John	139
Brockett Oscar G.	196	Deilmann Harald	187, 257
Broniewski Władysław	148	Denis Maurice	106
Brook Peter	132, 133, 192, 196	Desbarats, architekt	116, 186, 247
Brückwald Otto	100, 242	Dietrich Margret	196
Brustein Robert	199	Dimakopoulos, architekt	116, 186, 247
Bryła Stefan	113, 119, 182	Dostojevský F. M.	255
Büchner Georg	76	Dullin Charles	108
Buontalenti	198	Dumure Guy	193
Burbage James	139	Dupavillon Christian	200
Burian Emil František	182, 198, 199	Düttmann Werner	185
Burnacini Giovanni	174	Duvignaud Jean	192
Burnacini Lodovico Ottavio	174	Dvořák Antonín	196
Byron George Gordon	128	Dzieduszycka Maria	192
C		E	
Cailleau H.	232	Ebbecke Karl	119, 181
Calderon de la Barca Pedro	128, 130	Edström Per	200
Caneva Vittorio	184	Eisner Pavel	21
Carcopino Jérôme	192	Elia Celestino	198
Carli Carlo de	183	Eliade Mircea	192, 196
Carlu Jacques	186	English John	183
Carmineti Antonio	183	Erler Fritz	182
Casarano	240	Ernst Max	106
Cicero Marcus Tullius	16	Ethelwold, biskup z Winchesteru	52
Ciołek Tadeusz Maciej	192	Euripides	138, 179
Claude Paquita	183	F	
Claudiel Paul	76, 161, 164, 192	Fairfield, architekt	183, 250
Cocteau Jean	128	Ferrario J.	192
Cohen Gustav	197, 192	Fischer Herbert	184, 246
Copeau Jacques		Fludd Robert	139, 238
	108, 111, 130, 180, 182, 192, 199, 244, 253	Foreman Richard	106
Craig Edward Gordon	106, 192	Fort Paul	106
Cuisinier Jacques	185	Fouquet Jean	60, 232
Cynkutis Zbiginiew	22	Franconiové (bratři)	96

Rejstřík jmenný

Frank A.	197	Hoczyk Stanisław	22
Frazen Ulrich	186, 187	Hoffmeister Ferdinand	197
Frejka Jiří	198	Hofmannstahl Hugo von	179, 180
Freud R.	191	Hołowko Teresa	193
Frydecki Andrzej	8, 193	Homér	17
Fuchs Georg	182, 193	Honzl Jindřich	198
Furtenbach Joseph	8, 19, 172, 193, 198, 239	Hoogstraten Samuel von	12
G		Horowicz Bronisław	193
Gall Iwo	113	Huges Glen	183
Gémier Firmin	108, 130, 179	Hyvnar Jan	198
Genet Jean	125	Chambers Edmund K.	17, 193
Gerkan Armin von	193	Chereau Patrice	197
Giedion Sigfried	193	I	
Godardová Colette	199	Ibsen Henrik Johan	143
Godwin Edward	179	Ionesco Eugéne	161
Goethe Johann Wolfgang	166	Izenour George C.	9, 22, 142, 185, 193, 200, 246
Goldoni Carlo	18, 193	J	
Górawski Jerzy	256	Jacqout Jean	193, 194
Gray Terence	182	Jakubowicz Karol	194
Greenen G. G.	185	Jandejsek Vladimír	197, 200
Grilletto Gianni	184	Jaques-Dalcroze Émile	130, 180, 243
Groh František	197	Jarocki Jerzy	125, 126
Gropius Walter	77, 123, 124, 181, 198	Jasiński Krzysztof	132
Grotowski Jerzy	128, 193, 199, 256	Javorin Alfred	200
Grüninger Johannes	172	Jędrkiewicz Edwin	191
Grzegorzewski Jerzy	125	Jellicoe Ann	183
Guillaumont Bernard	116, 187	Jevrejnov Nikolaj	130, 180
Gussmann Hans	193, 200	Johaansen John M.	187
Guthrie Tyrone	142, 183, 193, 199, 250	Johnson Philip	258
H		Joly Michel	186
Halas František	21	Jones Inigo	83
Hall Edward T.	193	Joseph Stephen	193
Hall Peter	187	Jotterand Franck	193
Hämer H. D.	184, 246	Jouvet Louis	182, 244
Harrison Wallace K.	258	Joyce James	125
Hauptmann Gerhart	21	K	
Hausen Max von	116, 184, 187, 257	Kajzar Helmut	164
Hayes David	187	Kalinowski Witold	192
Hazucha Vladimír	200	Kantor Tadeusz	106, 129
Hellden D.	114	Kaprow Allan	193
Henderson M. C.	193	Kaprow Allan	193
Henslowe Philip	17	Karpowicz Tymoteusz	149
Hera Janina	191	Karvaš Peter	197
Hilmera Jiří	198, 200	Kazda Jaromír	198

Rejstřík jmenný

Kindermann Heinz	197	Lerlerc Hélène	193
King Martin Luther	162	Lesnik H.	193
Kirby Michael	193, 199	Lewerenz Sigurd	114, 183
Kittrich Josef	200	Little Robert M.	116, 183
Kleberg Lars	199	Littmann Max	182
Knight, architekt	186	Loos Adolf	108, 181
Knowlesová Dorothy	199	Lose Stanisław	22, 194
Kochanowski Jan	130, 180	Ludawska Janina	195
Kokoschka Oskar	106	Ludvík XIV, francouzský král	96
Kolář Antonín	197	Lugne-Poe Alexandre	108, 179
Kołodziejczyk Stanisław	194	Lukeš Milan	198
Konigson Elie	193, 197	Lutti Casimo	174
Kopecký Jan	191, 197, 199	M	
Korski Witold	193	Maccowan Kenneth	191
Kossobudzki Leszek	191	Mackey, architekt	186
Kott Jan	22	Majakovskij Vladimír	164
Kourilsky Françoise	193	Malá Anna	196
Kouřil Miroslav	182, 197, 199	Malina Judith	128
Kowalski Jan Wierusz	193	Malraux André	124, 184
Kozień M.	193	Manley Marion I.	116, 183
Král Josef	197	Marczak-Oborski Stanisław	194
Krassowski Feliks	113, 193	Maré Rolf de	106
Krejčí František	197	Marešová Sylva	200
Król-Kaczorowska Barbara	8, 33, 193	Marie, rakouská císařovna	71
Kruczkowski Leon	163	Marlowe Christopher John	128, 139, 256
Kruk Stefan	194	Martínek Karel	195, 199
Kubeš Luděk	199	Matoré Georges	194
Kumaniecky Kazimierz	195	Mauro Alessandro	174
Kurphy, architekt	186	McLuhan Marshall	194
Küster A.	233	Medrani Antonio	240
L		Mejerchold Vsjevolod Emiljevič	
Lajcha Ladislav	197, 200		108, 110, 119, 121, 181, 195, 199
Lallerstedt Erik	114, 183	Melnitz William W.	191
Lampart B.	193	Mickiewicz Adam	96, 125, 160, 161, 256
Lana Serge	22	Mielziner Jo	9, 1185, 194
Lasdun Denis	116, 142, 187, 260	Mikuláš z Wilkowiecka	54
Lattuada Vittorio	184	Miller Arthur	163
Lautenschläger Karl	99, 100	Miłosz Czesław	194
Lawrenson T. E.	193	Mireaux Émile	194
Leacroft Richard	193	Miró Juan	106
Lebensold, architekt	116, 186, 247	Misiołek Edmind	191
Léger Fernand	106	Mnouchkine Ariane	132
Leon X, papež	70	Moiseiwitsch Tanya	183
Lepik Wilhelmina	193	Molenda E.	194

Rejstřík jmenný

Morawiec Alžbieta	194	Perinetti André Louis	187
Moro Peter	186	Perret Auguste	182
Motta Fabricion Camini	172	Perry J.	199
Mousenidis Takis	199	Picasso Pablo	106
Moussinac Léon	196	Piermarini Luigi	240
Moya Hildalgo	185, 250	Piscator Erwin	
Mozart Wolfgang Amadeus	99		76, 77, 108, 121, 123, 124, 181, 199
Mściwujewski Adam	113, 194	Plau Bernhard	116, 187
Müller-Wiener Wolfgang	193	Plautus	65, 69, 140
Mullin Donald C.	9, 194	Poelzig Hans	182, 243
Munch Edward	106	Poertner Paul	199
Muyard Jean Pierre	197	Pokorný Jaroslav	19, 195
N		Polieri Jacques	186, 194
Nagler Aloys M.	194	Pollux Julius	197
Natanson Wojciech	8, 191	Polykleitos	227
Neppi-Madona Alde	194	Powell Philip	185, 250
Nicoll Allardyce	8, 9, 194	Pozzo Andrea	172
Němrovič-Dančenko Vladimír I.	99	Prampolini Enrico	106
Norwid Cyprian Kamil	15, 155, 161	Preston Travis	22
O		Pronaszko Andrzej	
O'Horgan Tom	76		106, 107, 113, 119, 181, 182, 194
O'Neill Eugene Gladstone	163	Ptáčková Věra	198
Oborski Stanisław Marczak viz. Marczak		Putlitz Egon	100
Oborski Stanisław		Q	
Oddon Marcel	193	Quinquet	95
Ochlopkov Nikolaj	113, 195	R	
Oledzki Jacek	192	Raszewski Zbigniew	8, 193, 194
Olivier Laurence	187	Rave Ortwin	116, 184, 187, 257
Olkiewicz Jerzy	193	Reinhardt Max	
Opalski Józef	126		108, 130, 131, 142, 179, 180, 182, 199, 243
Oskam L. R. T.	185	Reklewska Zofia viz. Braun Zofia	
Osterwa Juliusz	108, 109, 130, 180	Rey-Flaud Henri	9, 194
Otoupalík Alois	19	Reymond Suzanne	192
P		Rischbieter H.	191
Pąckińska Maria	192	Rittner Tadeusz	163
Palladio Andrea	71, 172, 234	Robinson H. W.	194
Palladio Scilio	71, 234	Roigny Jean de	172
Paquet Alfons	76	Rojo Jerry	22, 129
Pardyl Věkoslav	15, 197, 200	Ronconi Luca	132, 199
Parent Michel	199	Roskotten H.	266
Pawlikowski Tadeusz	111	Rounthwaite, architekt	183, 250
Penttilä Timo	186	Rozen Daniel	22
Pepys Samuel	17, 194	Rózewicz Tadeusz	125, 127, 148, 164, 254
Perfall Karl	100	Ruhnau Werner	116, 184, 187, 257

Rejstřík jmenný

Ryaczewski Erasm	16	Southern Richard	9, 183, 194, 195, 198
Rzepińska Maria	18, 193	Staniewski Włodzimierz	134
S		Stanislavskij Konstantin S.	99
Saarinen Eero	185, 258	Stehliková Eva	197
Sabbattini Niccoló	71, 172	Stelmach K.	195
Saltmann Alexander	243	Stiebitz Ferdinand	17, 191
Sarvig O.	255	Strand Oskar	119, 181
Saturnini Francesco	174	Streete Peeter	17
Savary Jerome	132	Streit Andreas	108, 181
Scamozzi Vincenzo	71, 234, 235	Strizic Zdenko von	119, 181
Seeberg P.	255	Strumiffo W.	195
Semil Małgorzata	196	Strzelecki Zenobiusz	8, 195
Semper Gottfried	100	Strzemień Jarosław	22
Seneca	69	Stubbins Hugh	185, 246
Serlio Sebastiano	70, 172	Swinarski Konrad	8
Serwatowski Władysław	22	Sykes Gerald	195
Shakespeare William		Syrkus Helena	182, 195
	20, 139, 141, 142, 162, 163, 179, 198	Syrkus Szymon	113, 119, 181, 182, 195
Shepard Samuel	164	Szajna Józef	106, 125, 194
Schäfer Fritz	186, 248	Szerszen J.	195
Schechner Richard	22, 129, 194	Sztafrowska K.	195
Schein J.	194	Szymanska Hanna	191
Schenk Johannes	199	Štejn Alexandr	125
Scherhauser Petr	199	T	
Schiller Friedrich	76, 112, 246	Tairov Alexander Jakovlevič	195
Schiller Leon	8, 102, 130, 162, 180	Targosz-Kretowa Karolina	195
Schlemmer Oskar	106	Terentius Publius Afer	65, 145, 161, 172
Schouvaloff A.	194	Thetard H.	195
Schubertová Hannelore	9, 110, 123, 194	Thomson George	195
Schumann Peter	132	Tidworth Simon	195
Schwitters Karl	106	Tieck Ludwig	100
Silverman M.	192	Tolstoj Lev Nikolajevič	99
Sinko Grzegorz	192	Toole-Stott R.	195
Sise, architekt	116, 186, 247	Topol Josef	20
Skála Antonín	199	Toulouse-Lautrec Henri	106
Skelton Geoffrey	192	Trager Josef	197
Skibniewska Maria	192	Treschel Johannes	172
Skorupski Kazimierz	22	Tritthart E.	266
Sławinska Irena	192, 194	Trzcinski Teofil	108, 130, 180
Słowacki Juliusz	21, 128, 130, 148, 163, 256	U	
Smoláková Vlasta	198	Unruh Walter	195, 197
Sofokles	65, 69, 71, 100, 138, 140, 161	Urban VIII, papež	141
Sonrel Pierre	186, 194	Utzon Jørn	187
Souriau Etienne	194		

Rejstřík jmenný

V		Wever Klaus	197
Vachtangov Jevgenij B.	195	Wickham Glynne	195
Vachtangov S.	110, 181	Wieser F.	195
Vápeník Rudolf	192	Wilski Zbigniew	195
Vérard Antoine	172	Wilson Robert	106, 125, 132
Verdone Marie	195	Witkiewicz Stanisław Ignacy (Witkacy)8,	161
Vigarani Gaspare	174	Witt Johannes de	17, 238
Vilar Jean	131, 253	Wogensky André	186
Villiers André	183, 195	Wosiek Maria	195
Vitruvius Marcus Pollio		Wright Frank Lloyd	185
18, 65, 69, 70, 74, 161, 172, 195, 197		Wysińska Elżbieta	196
Vondráček Jiří	192	Wyspiański Stanisław	
W		8, 106, 111, 128, 131, 142, 164, 256	
Wagner Richard	100, 103, 194, 242	Y	
Warren, architekt	186	Yates Frances A.	9, 195
Wasiutynski Jeremi	22	Youngblood Gene	195
Way Brian	183	Z	
Weber Gerhard	184, 246	Zadrozinska Anna	192
Weese Harry	116, 185, 248	Zawadzka Krystyna	195
Weininger Andreas	181	Zielske Harald	198
Welde Henry van der	121, 181	Zeromski Stefan	113
Werner Eberhard	195		

Rejstřík divadel a představení podle topografického hlediska

A		Basilej	
Alençon		– divadlo z 20. století	135
– představení mystérií	58, 171	Bath	
Altamont (Kalifornie)		– hudební festivaly	190
– hudební festivaly	190	Bayreuth	
Amiens		– Festspielhaus	
– Maison de la Culture (kulturní dům)		100, 101, 103, 108, 111, 178, 242	
	119, 186	– Opernhaus	176
Angers		Benátky	
– Maison de la Culture (kulturní dům)	184	– Teatro di San Salvatore	173, 174
Antverpy		– Teatro Novossimo	173, 174
– divadlo z 16. století	76, 237	– Teatro San Angelo	173, 174
Arles		– Teatro San Cassiano	85, 173, 174
– římské divadlo	100, 171	– Teatro San Giovanni Crisostomo	173, 174
Atény		– Teatro San Moise	173, 174
– Odeon Heroda Attického na Akropoli		– Teatro San Samuel	173, 174
	35, 100, 130, 228	– Teatro SS. Giovanni e Paolo	173, 174
– Dionýsovo divadlo	158, 170	Berlín	
Autun		– Grosses Schauspielhaus	131, 182, 243
– římské divadlo	171	– Hoftheater	100
– představení mystérií	59	– Komödienhaus (Opernhaus)	176, 178
Avignon		– Nationaltheater	176
– divadelní festivaly na nádvoří		– představení v plenéru	130
Papežského paláce	131, 145, 190, 253	– Schillertheater	103
		– Schumann Zirkus	179
B		– Theater Studio na Akademii	
Baltimore		výtvarných umění	185
– Baltimore Theatre	177	Béziers	
– Holliday Street Theatre	178	– římské divadlo	100
Barcelona		Bielsko Biala	
– Teatro de Santa Cruz	173	– Teatr Polski	179

Rejstřík divadel a představení

Birmingham		Carcassonne	
– King Street Theatre	176	– představení v prostředí historické architektury, zámek	131, 190
– Midlands Arts Center for Young People (kulturní centrum)	188	Compiègne	
– New Street Theatre	176	– představení mystérií	171
– The Arena Theatre	183	Cosa u Ríma	
Birmingham (Alabama)		– Neronův odeon	35, 170
– Jefferson Civic Center (kulturní centrum)	189, 259	Č	
– Southern College Theater	186	Český Krumlov	
Bologna		– představení v plenéru	119
– historická představení	70	D	
– Teatro del Torneo	173	Dallas (Texas)	
– Teatro della Sala	173	– Kalita Humphreys Theatre	185
– Teatro Fomigliani	173	Delfy	
Bordeaux		– divadelní festivaly	131
– Grand Théâtre	176	– řecké divadlo	143
Boston		Délos	
– Federal Street Theatre	178	– řecké divadlo	170
– Haymarket Theatre	178	Dijon	
Bourges		– představení mystérií	171
– Maison de la Culture (kulturní dům)	184	Dinant	
– představení mystérií	171	– představení mystérií	171
Bristol		Dortmund	
– University of Bristol Theatre	183	– Velké divadlo	266
Brusel		Doué	
– Národní divadlo	185	– představení mystérií	171
Budapešť		Dráždany	
– opera	262	– Altes Opernhaus	174
Buenos Aires		– Grosses Opernhaus	174, 176
– Teatro de la Raucheria	81	– Hofoper	174
Buen Retiro		– Kleine Komödienhaus	174
– Teatro	174	– Komödienhaus	174
Bydhošť		– Theater im Redoutensaal	174
– Teatr Polski	189	Dublin	
C		– Theatre Royal	95
Caesarea		Dubrovnik	
– římské divadlo	142	– divadelní festivaly	145
Cambridge		Düsseldorf	
– Festival Theatre	182	– Düsseldorf Spielhaus	187
– divadlo z 18. století	176	– Schauspielhaus, Kleines Haus	116
Cambridge (Massachusetts)		E	
– Loeb Drama Centre, Harvard University	185, 246	Edinburg	
Canberra		– divadlo z 18. století	176
– Theatre Center	188	Eindhoven	
		– městské divadlo	185
		El Paso (Texas)	
		– El Paso Civic Centre	267

Rejstřík divadel a představení

Elsinor		Glasgow	
– představení v prostředí historické architektury, zámek	131, 190	– divadlo z 18. století	176
Epidauros		Granada	
– divadelní festivaly	131	– Teatro de la Puerta Real	173
– řecké divadlo	162, 170, 227	Grenoble	
Erie (Pennsylvanie)		– Maison de la Culture (kulturní dům)	119, 184, 186
– Greater Erie Civic Center (kulturní centrum)	189	– představení mystérií	171
L'Est Parisien		H	
– Maison de la Culture (kulturní dům)	184	Hannover	
Exeter		– Opernhaus	176
– divadlo z 18. století	174	Havre	
F		– Maison de la Culture (kulturní dům)	184
Fano		Hellerau	
– Teatro da Fano	173	– Rhythmische Bildungsanstalt	243
– Teatro della Fortuna	173	Helsinky	
Ferrara		– Národní divadlo	186, 267
– divadelní sál Akademie	71	Holsterbo	
– divadelní představení	70	– Odin Teatret	128, 129, 255
Philadelphia		Hull	
– Chestnut Street Theatre	178	– Gulbenkian Centre University of Hull	186
– Pine Street Theatre	177	Huston (Texas)	
– Society Hill Theatre	178	– Alley Theatre	186, 187
– Southwark Theatre	178	CH	
Firminy		Charkov	
– Maison de la Culture (kulturní dům)	184	– divadlo z 20. století	119, 181
Florencie		Charleston	
– divadlo v paláci Uffiziů	71	– Charleston Theatre	178
– Piazza della Signoria	180, 253	Charlottenburg	
– představení mystérií	130	– divadlo z 19. století	103
– představení v prostředí historické architektury, křížová chodba		Chichester	
kláštera Santa Croce	180	– Festival Theatre	108, 162, 185, 250, 251
– Teatro de la Pergola	173	K	
G		Kalisz	
Gandawa		– Teatr (nyní W. Bogusławského)	180
– divadlo z 16. století		Kalwaria Zebrzydowska	
Gdaňsk		– představení mystérií	82
– Teatr Wyrzeża	189	Kanazawa	
Gdyně		– Ishikawa Kosei Nenkin Kaikan	22, 259
– Teatr Muzyczny	189	Karlsruhe	
Gelsenkirchen		– Badisches Staatstheater, Kleines Haus	116, 187, 257
– Stadttheater	135, 184	Katovice	
Gent		– Teatr (nyní S. Wyspiańskiego)	180
– divadlo ze 16. století	76	Kielce	
		– divadlo „Kadzielnia“	230

Rejstřík divadel a představení

Kolín nad Rýnem		– King's Theatre, Vere Street	175
– divadlo z 20. století	181	– Lincoln' Inn Fields	175
Krakov		– Little Theatre, Haymarket	175
– Cricot 2	129	– National Theatre (kulturní centrum, South Bank) 109, 116, 124, 187, 188, 260	
– představení v prostředí historické architektury		– Old Vic	178
– Barbakan	131, 190	– Pantheon Theatre	175
– Wawel	130, 131, 180, 190	– Phoenix Theatre	80, 172
– představení v plenéru		– představení dvorských masek	83
– Lajkonik	46	– představení v plenéru	130
– Teatr Kameralny	128	– Queen's Theatre, Haymarket	175
– Teatr Miejski (nyní J. Słowackého)		– The Red Bull	172
	97, 111, 178, 179, 262	– The Rose	172
– Teatr Stary (nyní H. Modrzejewské)		– Royalty Theatre	175
	125–128, 179	– Sadler's Wells	175, 176
– Teatr STU	132	– Salisbury Court	80, 172
Książ		– The Swan	17, 172, 238
– představení v prostředí historické architektury, zámek	190	– Theatre Center	183
L		– Theatre Royal, Bridge Street	175
La Crosse		– Theatre Royal, Covent Garden	175, 176
– Auditorium Viterbo College	115	– Theatre Royal, Drury Lane	175, 176
Lisabon		– Theatre Royal, English Opera House	
– El Patio del Poso do borraem	173		97, 175, 176, 178
Liverpool		– The Theatre	172
– Old Ropety Theatre	176	Lublin	
– Theatre Royal	176	– Teatr (nyní J. Osterwy)	125, 179, 254
Łódź		Lucemburk	
– Teatr (nyní S. Jaracze)	125, 180	– Městské divadlo	263
– Teatr Wielki	189	Lucern	
Londýn		– pašijové hry	61, 233
– Astley's Amphitheatre	95, 241	Lvov	
– Blacke Fries	80	– Teatr Miejski	179
– Blackfairs	172	Lyon	
– Cockpit Theatre	183	– římské divadlo	171
– Cockpit-in-Drury Lane (Phoenix)	172	M	
– The Curtain	172	Madrid	
– Duke's Theatre, Dorset Garden	175	– De la Cruz	173
– Duke's Theatre, Lincoln' Inn	175	Malmö	
– East London Theatre	175	– Stadsteater	114, 183
– The Fortune Theatre	17, 80, 172	Manchester	
– The Globe Theatre	80, 172	– divadlo z 18. století	176
– Hengler's Circus	179	Mannheim	
– The Hope	172	– Nationaltheater	135, 184, 246
– Hyde Park, hudební festivaly	190	Mantova	
– Italian Opera House	97	– divadlo vévody	71
– King's Theatre, Haymarket	175	Megalopolis	
		– řecké divadlo	34, 131, 170

Rejstřík divadel a představení

Melbourne		Newport	
– Victorian Arts Center, kulturní centrum	188	– Newport Theatre	178
Metz		New York	
– představení mystérií	171	– Beekman Street Theatre	178
Miami (Florida)		– bulvární divadla na Broadwayi a ve West Endu	143
– Experimental Theatre, University of Miami	116, 18	– Cruger's Wharf Theatre	177
Milán		– Garrick Theatre	108
– Teatro alla Maschere	184	– John Street Theatre	178
– Teatro alla Scala (La Scala, Opera)		– Lincoln Center for the Performing Arts (kulturní centrum)	151, 188, 258
	15, 81, 91, 176, 240	– Living Theatre	154
– Teatro San Erasmo	183	– Metropolitan Opera House	188
Minneapolis (Minnesota)		– Nannan Street Theatre	177
– Tyrone Guthrie Theatre	142, 266	– Nassau Street Theatre	177
Mnichov		– Park Street Theatre	178
– divadlo Meiningských	103	– Teachers College	182
– Künstlertheater	108, 182	– The Performing Garage (Greenwich Village)	129, 152
– Opernhaus	176	– Vivian Beaumont Repertory Theatre, Lincoln Center	185, 188
– Prinzregenttheater	103	– Vivian Beaumont Theatre	152, 258
– San Salvator	174	Nimes	
– Shakespeare-Bühne	100	– římské divadlo	100, 229
Modena		Nová Huť	
– Teatro del Torneo	173	– Teatr Ludowy	141, 189
Mons		Nový Sad	
– představení mystérií	171	– představení v prostředí historické architektury, zámek	190
Montauban		O	
– představení mystérií	58, 171	Oberammergau	
Montreal		– představení mystérií	82
– divadlo z 20. století	143	Oklahoma City (Oklahoma)	
– kulturní centrum, Place des Arts	188, 263	– Mummer's Center	187
Moskva		Opole	
– Mejercholdovo divadlo	110, 121, 181	– Divadlo 13 řad	128, 256
– MCHAT	99	– Teatr im. J. Kochanowskiego	189
– Realistické divadlo	113	Orange	
Münster		– římské divadlo	100, 131, 171, 229
– Stadttheater Münster, Kleines Haus		Oregon	
	116, 187, 257	– festivalové divadlo	108
N		Ottawa	
Nancy		– National Arts Centre (kulturní centrum)	22, 116, 124, 186, 188, 247
– divadelní festivaly	145	P	
– představení mystérií	171	Padstow	
Neapol		– představení v prostředí historické architektury	46
– Teatro San Bartolomeo	173		
– Teatro San Carlo	80, 176, 240		
Nevers			
– Maison de la Culture (kulturní dům)	184		

Rejstřík divadel a představení

Parma	Pergamon	
– Teatro Farnese	– řecké divadlo	170
15, 71, 72, 93, 141, 173, 236, 237	Pesaro	
Paříž	– Teatro del Sole	71, 173
– bulvární divadla	Petrohrad	
– Casino de Paris	– divadelní skupina „Agitpropu“	130
– Cirque d'Éte	– představení v plenéru	130, 180, 252
– Cirque d'Hiver	Pompeje	
– Cirque Olimpique	– odeon	228
– Comédie Français	Postupim	
– commedia dell'arte	– představení v Novém paláci	100
– divadelní sály	Poznaň	
– de Trinité	– Teatr Nowy	121
– des Machines	– Teatr Polski	179
– Hôtel de Bourgogne	Priene	
– Palais de Chaillot	– řecké divadlo	170
– divadlo na výstavě dekorativního umění	Providence	
– divadlo v Palais Cardinal	– School for Moral Discource	178
– divadlo v Petit Bourbon	R	
– Espace Pierre Cardin	Reims	
– Moulin Rouge	– Maison de la Culture (kulturní dům)	184
– Opéra de Versailles	Rennes	
– Opéra, Palais Royal	– Maison de la Culture (kulturní dům)	184, 186
– Pařížská opera	Rio de Janeiro	
– představení bratří Franconiů	– bulvární divadla	143
– představení mystérií	– opera a divadlo	81
– představení v prostředí historické architektury, Place de Marais	Romans	
– ruské balety	– představení mystérií	59, 61, 171
– slavnost listu „L'Humanité“	Rotterdam	
– švédské balety	– hudební festivaly	190
– Théâtre Antoine	Ř	
– Théâtre Athénée, Saint-Germain	Řezno	
108, 182, 244, 245	– Theater	174
– Théâtre d'Art	Řím	
– Théâtre de l'Odeon	– Balbovo divadlo	170
– Théâtre de l'Oeuvre	– Circus Maximus	41, 170
– Théâtre de Marais	– divadelní představení	70
– Théâtre des Arts	– divadelní sál v paláci Farnese	44
– Théâtre des Variétés	– Koloseum (amfiteátr)	41, 170
– Théâtre du Vieux-Colombier	– Marcellovo divadlo	44
– Théâtre en Rond	– Pompeiovo divadlo	170
– Théâtre Faydean	– představení mystérií	58
– Théâtre Français	– Teatro Barberini	173
– Théâtre Guénégaud	– Teatro di Todi Nona	173
– Théâtre National Populaire,		
Palais de Challot		
118, 187		

Rejstřík divadel a představení

S	Urbino	
Sabbionet	– divadelní představení	70
– divadlo	V	
15, 71, 72, 235	Vaison	
Saint-Étienne	– římské divadlo	171
– Maison de la Culture (kulturní dům)	Valencie	
184	– Corral de l'Oivera	173
Salzburg	Valenciennes	
– Festspielhaus	– pašijové hry	59, 60, 171, 197, 232
182	Vatikán	
– představení v plenéru	– divadelní představení	70
180	Varšava	
San Rafael	– Operalnia, Odród Saski	177
– Veterans' Memorial Auditorium	– Palac Kultury i Nauki,	
115	kulturní centrum	188
Sao Paulo	– slavnost listu „Trybuna Ludu“	76
– Casa da Opera	– Teatr „Rydzyna“ Zajazd Sulkowskich	177
81	– Teatr Ateneum	125
Sarasota	– Teatr Dramatyczny	141, 188, 189
– Eugenia van Wezel Auditorium	– Teatr Jana III Sobieskiego, sál	
115	v Královském zámku	177
Seatle (Washington)	– Teatr Lalka	188, 189
– Pentagon Theatre	– Teatr Mały	124, 189
183	– Teatr Mały, Łazienki	177
Sevilla	– Teatr na Dynasach, palác knížete	
– Don Juan	De Nassau	177
173	– Teatr na Solcu, palác knížete	
Sydney	J. Poniatowského	177
– Opera	– Teatr na Woli	189
187, 264	– Teatr na Wyspie, Łazienki	177
Soissons	– Teatr Narodowy	179, 189
– představení mystérií	– Teatr Ogrodowy, Ogród Saski,	
171	(Zahradní divadlo, Saská zahrada)	177
Spoletto	– Teatr Polski	90, 180
– představení v prostředí historické architektury, náměstí	– Teatr Powszechny	189
131, 190	– Teatr Reduta	109
Stobi	– Teatr Rozmaitosci (ob. Narodowy)	109, 179
– římské divadlo	– Teatr Stanisława Augusta w Ujazdowie	177
131	– Teatr Studio (dříve Klasyczny)	
Stratford (Ontario)		125, 188, 189
– The Shakespearean Festival Theatre	– Teatr Studio Im. S. Żeromskiego	182
108, 142, 183, 250	– Teatr w Collegium Nobilium Pijarów	177
Stuttgart	– Teatr w domu Cassellich	177
– Opernhaus	– Teatr w kamienicy Kromlofowskiej	
176	(Kromlofovský dům)	177
Š	– Teatr w Kolegium Jezuitów	
Šíráz	(Divadlo v jezuitské koleji)	177
– představení v plenéru		
134		
T		
Tampere		
– představení v plenéru		
119		
Tarnów		
– Teatr (nyní L. Solského)		
180		
Thonon		
– Maison de la Culture (kulturní dům)		
184		
Toruň		
– Teatr (nyní W. Horzycy)		
180		
U		
Ulm		
– Stadttheater		
91, 186, 239, 248, 249		

Rejstřík divadel a představení

– Teatr w Królikarni, pałac hrabęte Tomatise	177	– Opernhaus auf der Cortina	174
– Teatr w Palacu Radziwillów	177	– představení v plenéru	130
– Teatr w Palacu Saskim	177	Výmar	
– Teatr w Pomarańczarni, Lazienki	177	– Hoftheater	182
– Teatr w Sali Senatorskiej, Královský zámek	177	W	
– Teatr w Szkole Rycerskiej, Palac Kazimierzowski	177	Webster Groves (Missouri)	
– Teatr Wielki (Narodowy), náměstí Krasieńskich	177, 260	– Loretto Hilton Center	186
– Teatr Wielki, plac Teatralny (divadelní náměstí)	97, 109, 178, 179, 189, 192	Washington	
– Teatr Władystawa IV, sál v Královském zámku	177	– Arena Stage Theatre	22, 111, 116, 185, 248
– zahradni divadélka	98	– J. F. Kennedy Center for the Performing Arts, kulturní centrum	189
– představení v prostředí historické architektury, náměstí na Starém Městě	130, 180	Wight (ostrov v průlivu La Manche)	
Vaud		– hudební festivaly	190
– představení v plenéru	130, 180	Williamsburg (Wirginia)	
Verona		– Williamsburg Theatre	81, 177
– amfiteátr l' Arena di Verona	18	Woodstock (New York)	
Versailles		– hudební festivaly	131, 132, 190
– Opéra	176	– představení v plenéru	131
Vicenza		Worms	
– divadlo a l'antiquité v Olympské akademii	70	– divadlo z 19. století	103
– představení v prostředí historické architektury, nádvoří paláce Porto	70	Wright (Minnesota)	
– Teatro Olimpico	15, 71, 84, 140, 234	– hudební festivaly	132, 190
Vienne		Wrocław	
– římské divadlo	171	– divadelní festivaly	145
– představení mystérií	59, 171	– Opera	179
Vilnius		– představení v plenéru	130
– Teatr na Pohulance	108, 180	– Teatr Polski	125, 189
– Teatr Reduta	130, 131	– Teatr Współczesny	125, 127
– představení v prostředí historické architektury, nádvoří University Stefana Batoryho	180	Z	
Vincennes		Zámostí	
– Théâtre du Soleil	132	– představení v prostředí historické architektury, náměstí	131
Vitry sur Seine		Ž	
– Théâtre Jean Vilar	116, 187	Ženeva	
Vídeň		– představení v plenéru	140, 180
– Burgtheater	176, 178	Zoliborzy	
– Opernhaus	174, 260	– divadlo	112

Ediční poznámka

Český překlad Divadelního prostoru vychází díky vstřícnosti a pochopení autora. V textu jsou ponechány (a nelze ani jinak) příklady týkající se polských divadelních představení v plenéru a v prostoru, které český čtenář bude jen stěží znát. Je na čtenáři, aby si sám, podle dochované a otištěné obrazové dokumentace vybavil a představil svoje zkušenosti s podobnými divadelními prostory. Tam, kde je zřejmá obdobná paralela v českém kontextu, uvádí jí překladatel v poznámce pod čarou a je vytištěna, na rozdíl od poznámek autorových, tučně.

Obrazová příloha byla převzata částečně z původního vydání a částečně doplněna pro tisk přijatelnějšími podklady z archívu Divadelního ústavu a DAMU (viz podklady pro obrazovou část).

Kazimierz Braun
**DIVADELNÍ
PROSTOR**

Vydala Akademie múzických umění v Praze

divadelní fakulta

katedra scénografie

vedoucí katedry prof. Jan Dušek

Z polského originálu Przestrzeń teatralna (Państwowe Wydawnictwo

Naukowe, Warszawa 1982) přeložil Jiří Vondráček

Obálka, grafická úprava, retuše fotografií Petr Barč

Redakční spolupráce Marie Kratochvílová

Spolupráce na obrazové části Milan Černý

Rejstříky Lucie Sojková

Sazba Ediční centrum AMU

Tisk Ediční centrum AMU + ERMAT Praha

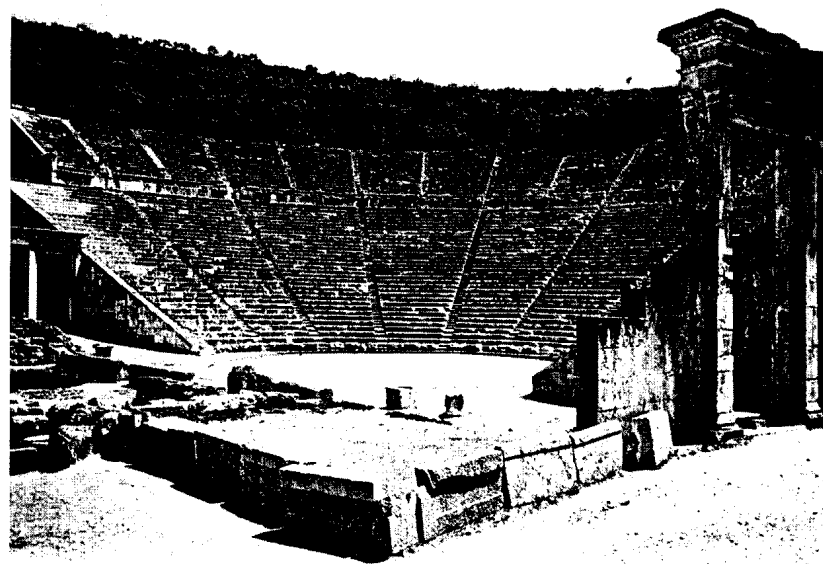
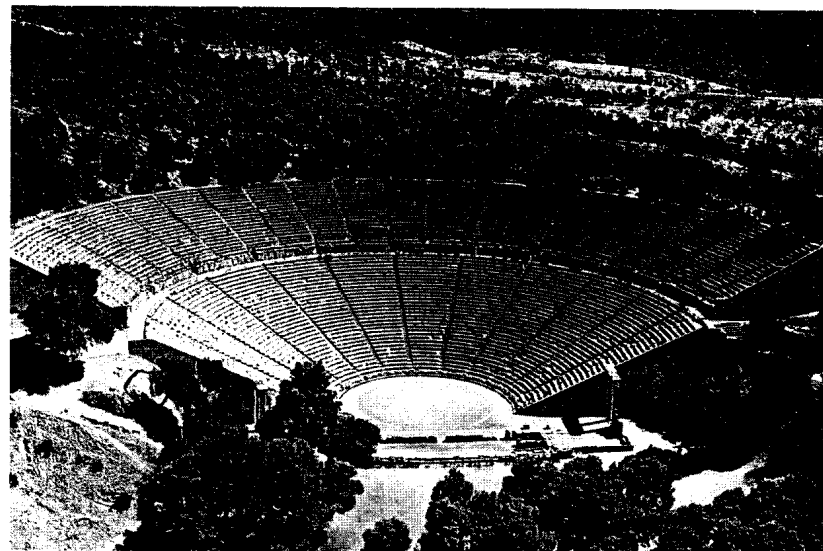
1. vydání

Praha 2001

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

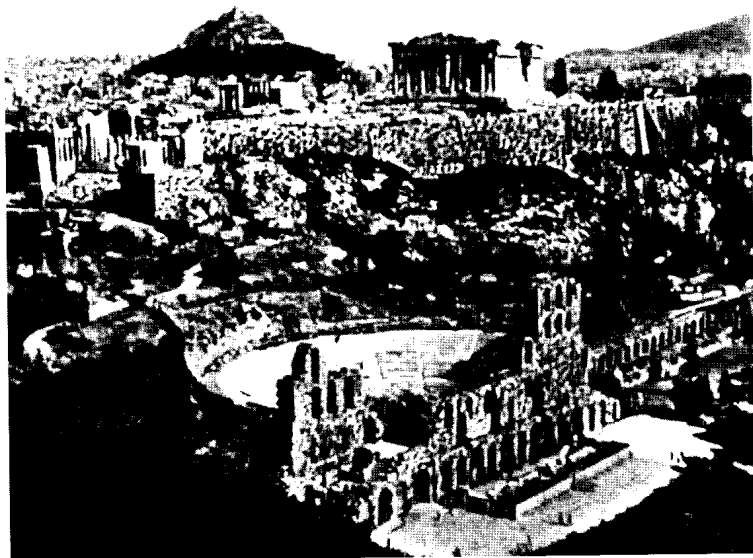
1.– 2. Divadlo v Epidauru, Řecko (r. 340 př. n. l.)

Architekt Polykleitos mladší. Přibližně 17 000 míst. Klasické starověké řecké plenérové divadlo. Orchestra na půdorysu celého kruhu, uprostřed místo, kde byl postaven oltář. Theatron na úbočí návrší. Zachované zbytky základů budovy skéné, proskénion a parodoi.

3. Odeon Heroda Attického v Aténách (164 př. n. l.)

Přibližně 8000 míst. Největší řecký odeon, nachází se pod Akropolí.

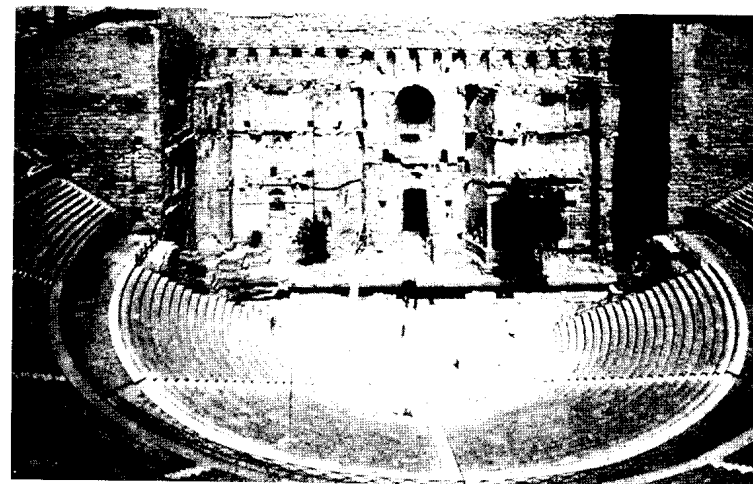
4. Odeon v Pompejích (1. stol. př. n. l.)

Hlediště čítající několik set míst. Typický malý odeon v malém městě.

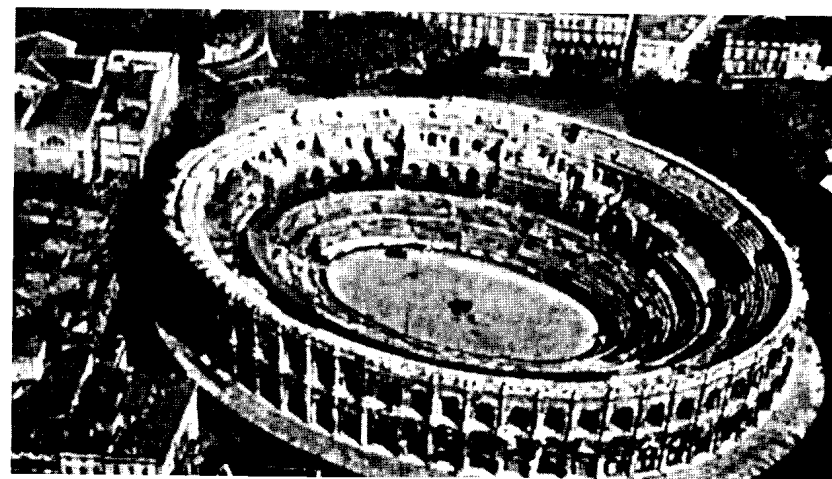
5. Římské divadlo v Orange, Francie (1. stol. n. l.)

Kolem 10000 míst. Typické římské divadlo z období impéria. Mohutná *frons scaenae* (vysoká 37 m, široká 103 m) o čtyřech patrech, kdysi nepochybně bohatě zdobená, uprostřed poněkud ustupuje, takže v tomto místě bylo o to hlubší pulpitum, na které vedlo pět vchodů. Orchestra půlkruhového půdorysu. Amfiteatrální hlediště na půdorysu kruhové úseče.

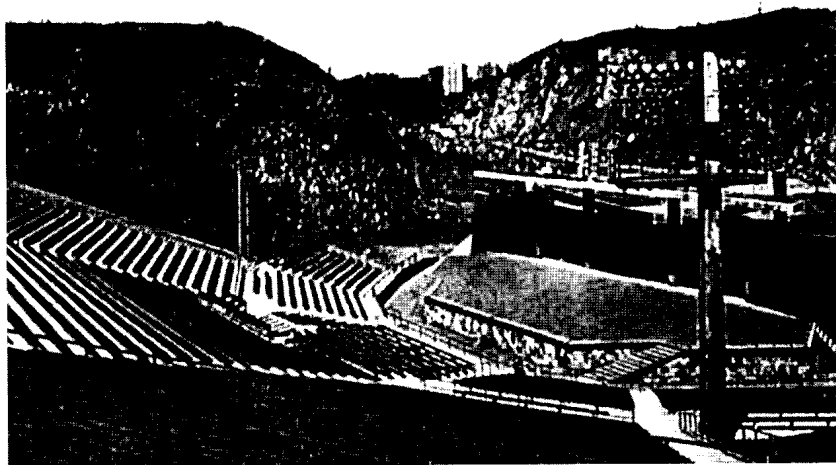
6. Římský amfiteátr v Nimes, Francie (1. stol. n. l.)

Kolem 20000 míst. Typický římský amfiteátr z období impéria. Oválný, centrální hrací prostor obklopuje ze všech stran amfiteatrální hlediště.

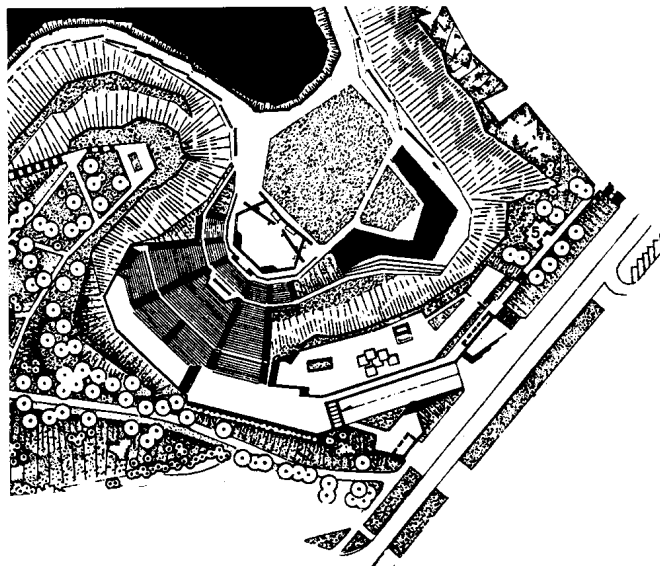

7.– 8. Divadlo „Kadzielnia“, Kielce (1970)

Novodobá zdařilá realizace plenérového divadla podle antického vzoru. Rozlehlé pódium s vchody ze zadu, ze stran a zepředu obklopuje ze tří stran amfiteatrální hlediště. Celek je harmonicky začleněn do přírodního prostředí starého kamenolomu se strmými skalnatými úbočími a jezírkem.

Plán divadla a okolí

9.– 10. Středověké lidové jeviště a jeho novodobá replika

Přední část pódia – vlastní hrací prostor – obklopují ze tří stran diváci. Zadní část, oddělená závěsem, z níž vycházejí a do níž odcházejí herci, naznačuje existenci nějakého interiéru a slouží též jako šatna.

Pieter Balten: *Jarmak v Dánsku*
(fragment obrazu),
kolem poloviny 16. století

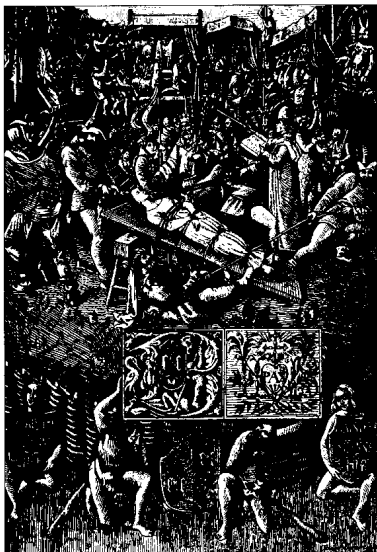

Pódium San Francisco Mime Troupe

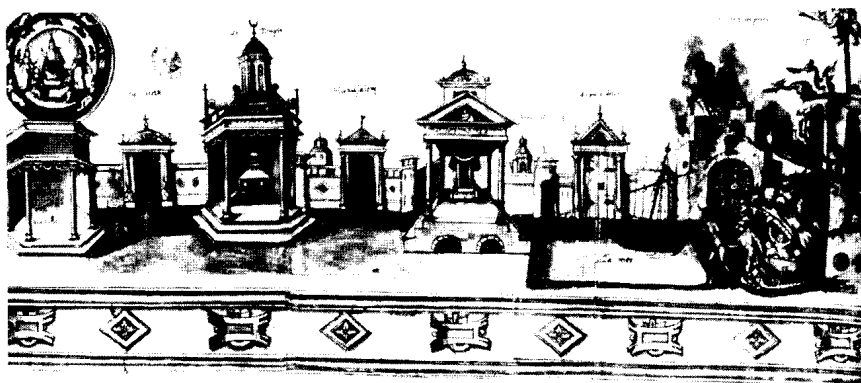

11.– 12. Prostor středověkého divadla

Umučení sv. Apoleny na miniatuře J. Fouqueta (kolem r. 1460). Představení mystéria uspořádané na kruhovém půdorysu. Centrální hrací prostor, v pozadí mansiony pro herce, pro hudebníky i pro diváky. Zleva: mansion označující ráj (hrací prostor), mansion určený pro krále (hrací prostor), dva mansiony pro veřejnost (prostory pro diváky), mansion označující peklo (hrací prostor).

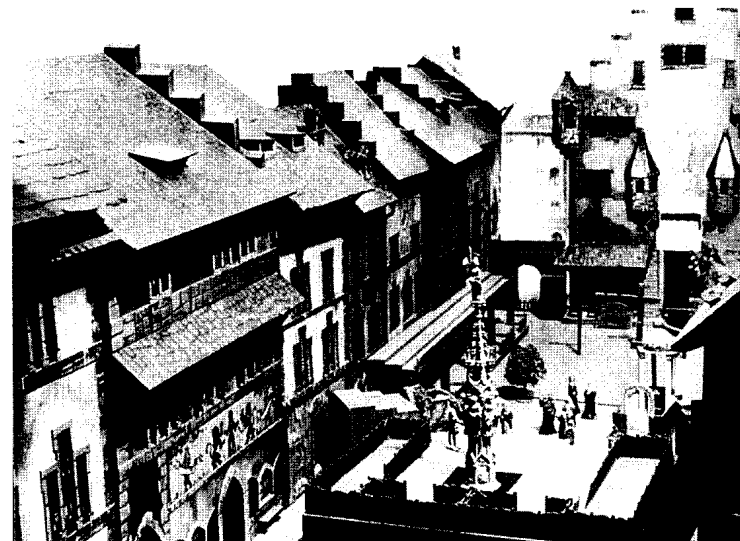

Pašijové hry ve Valenciennes na kresbě H. Cailleau (1547). Velké pódium, na kterém jsou postaveny v řadě mansiony, obecenstvo z jedné strany.

13.– 14. Prostor středověkého divadla

Pašijové hry v Lucernu (1583) podle makety A. Küstera v ústředním muzeu v Mnichově. Mansiony volně rozestavené na náměstí. Obecenstvo sledovalo hru na speciálně postavených tribunách a v oknech domů.

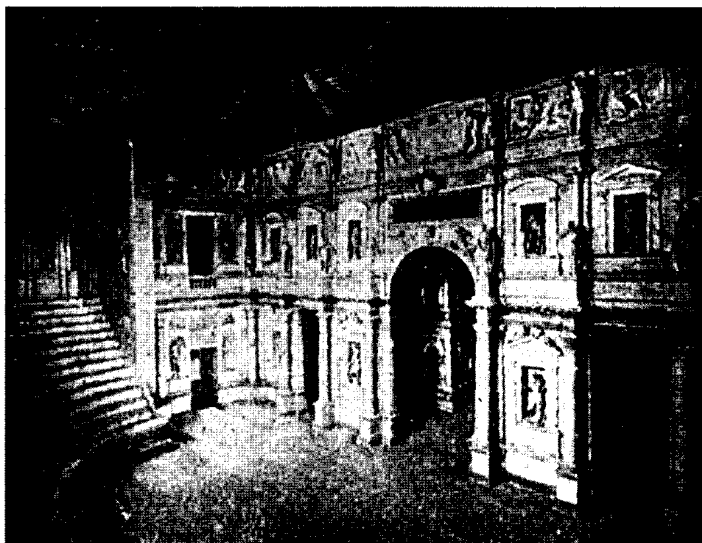
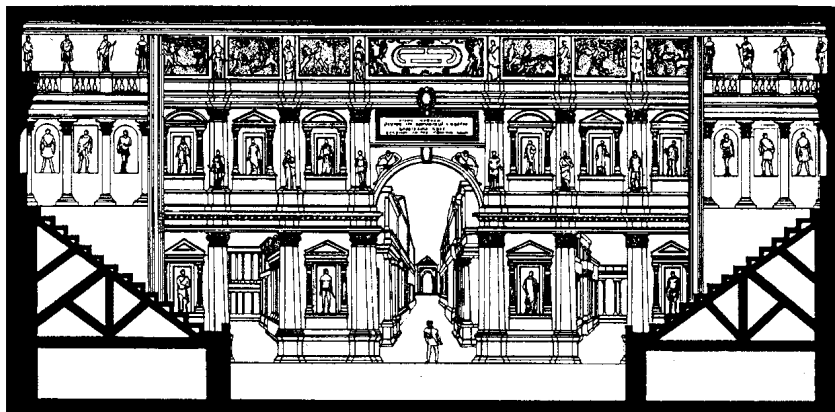
Terentiovské jeviště užívané v 15. a v 16. století v universitních představeních. Jeden ze způsobů organizace hry.

15.– 16. Teatro Olimpico, Vicenza, Itálie (1586)

Architekti Andrea Palladio, Scilio Palladio a Vincenzo Scamozzi. Přibližně 1 200–1 500 míst. Renesanční univerzitní divadlo podle římského vzoru. Obdélníkový hrací prostor podle vzoru římského *pulpita*, ze tří stran uzavřený *frons scaenae*, v němž je pět vchodů, tři vzadu, dva po stranách, prostřední největší. Za otvory vchodů je umístěna stálá dekorace zobrazující městské ulice, za prostředním otvorem malé náměstíčko, z něhož se rozbíhají tři ulice. Před *pulpitum* částečná orchestra na půlelipsovém půdorysu (využívána jako hlediště). Prostor pro diváky na půlelipsovém půdorysu byl vybaven amfiteatrálně uspořádanými sedadly a obklopen sloupovím.

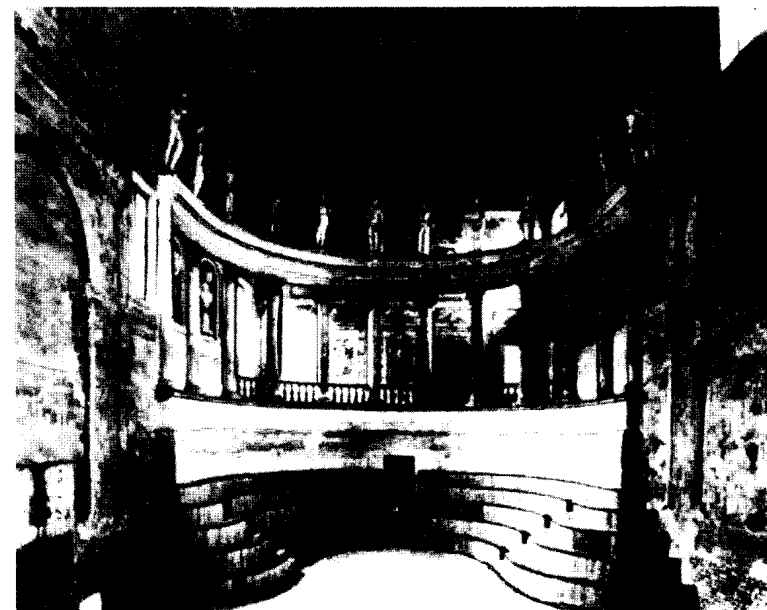
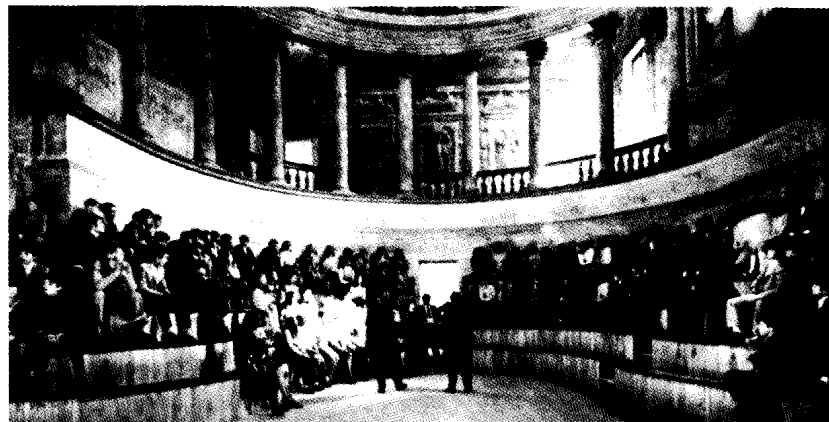
Pohled *frons scaenae*

17.– 18. Divadlo v Sabbionetu, Itálie (1590)

Architekt Vincenzo Scamozzi. Kolem 300 míst. Malé renesanční dvorské divadlo. Hrací prostor na pódiu umístěném u jedné ze stran obdélníkového sálu, bez scénického rámu a strojního zařízení; na něm byla na mírně stoupající podlaze postavena stálá, perspektivní dekorace. Amfiteatrální hlediště na půlkruhovém půdorysu podle antického vzoru.

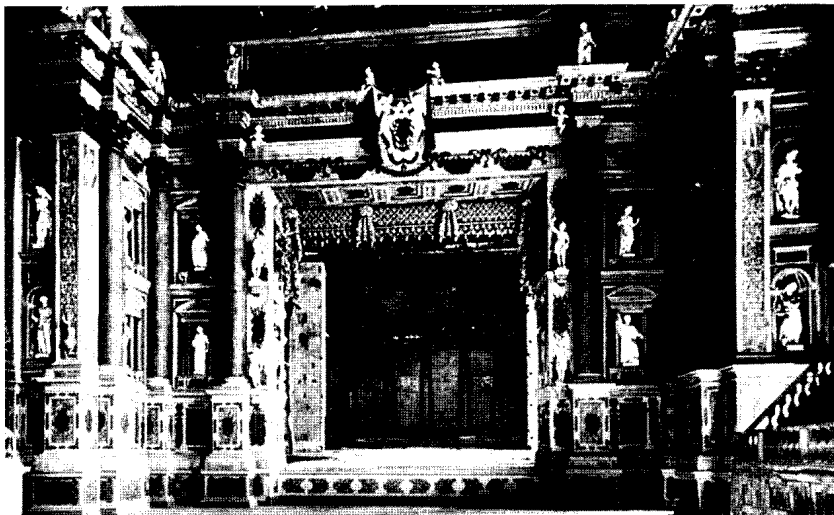
Hlediště

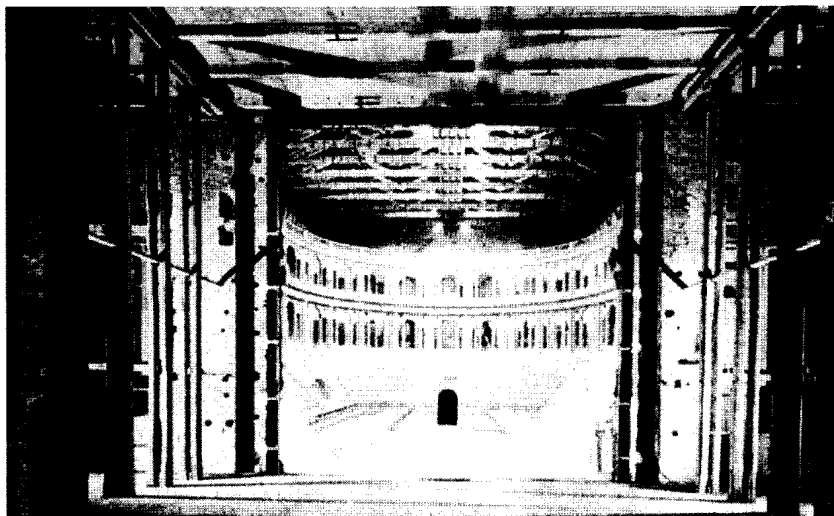
19.– 20. Teatro Farnese, Palazzo della Pilotta, Parma, Itálie (1618)

Architekt Giovanni Battista Aleotti. Maximálně asi 3 500 míst. První evropské divadlo se scénickým rámem. Za ním velká scéna vybavená strojním zařízením. Před ní rozměrné prázdné přizemí, využívané buď jako hrací prostor (pro balet) nebo prostor pro diváky; konaly se zde i plesy a dvorské slavnosti.

Pohled na scénu

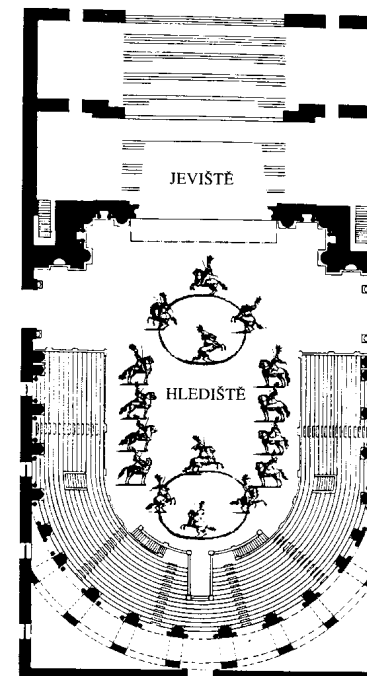

Pohled z hloubi scény do hlediště

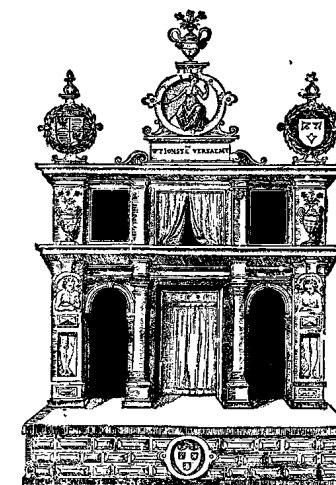
21. Teatro Farnese, Palazzo della Pilotta, Parma, Itálie (1618)

Amfiteatrální hlediště na půdorysu písmena U, vybavené sedadly. (nárys)

22. Holandské renesanční divadlo v Antverpách (1561)

Vicedílný, víceplánový prostor. Přední dolní, hlavní hrací prostor, za ním vchody a nevelké zadní hrací prostory. Hrací prostory jsou rovněž v patře.

27. Teatro San Carlo, Neapol, Itálie (1737)

Architekti Antonio Medrani a Casarano. Kolem 2000 míst. Typické italské operní divadlo z 18. století. Rozlehlá scéna se strojním zařízením. Velké orchestřiště. Pět pater lóží umístěných nad sebou. Plochý parter, vybavený sedadly.

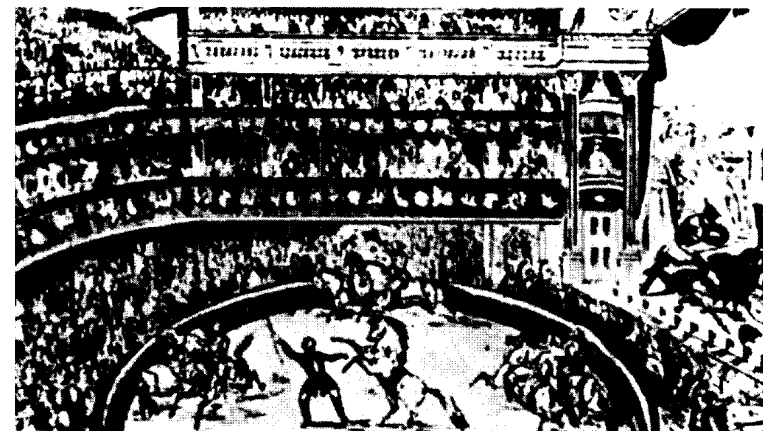
28. Teatro alla Scala, Milán, Itálie (1778)

Architekt Luigi Piermarini. Původně asi 3 500, nyní 2 309 míst. Typické italské operní divadlo z 18. století. Velká kukátková scéna se složitým strojním vybavením a orchestřištěm. Hlediště o půdorysu podkovy. Šest pater lóží umístěných nad sebou jako medový plást, takže hlediště se podobá sudu. Plochý parter, původně určený k stání, později vybavený lavicemi a následně sedadly.

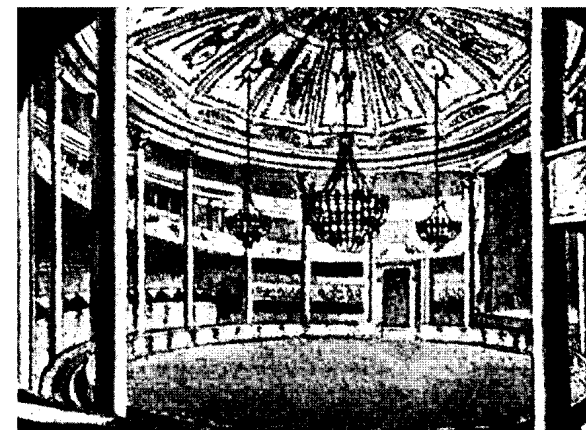
29. Astley's Amphitheatre, Londýn (1805)

Kolem 3 000 míst. Divadlo s kukátkovou scénou a orchestřištěm, přizpůsobené inscenování romantické podívané. V přízemí sálu kruhová aréna pro jízdní vystoupení. V této aréně bylo možné též postavit lavice – bylo to tedy divadlo s částečně proměnlivým prostorem. Několikadílné hlediště: arénu obklopoval parter pro menší počet stojících diváků. Nad ním byla tři patra lóží, každá asi pro dvacet osob. Naproti scéně, počínaje druhým patrem, se prostíral velký amfiteátr, jenž zabíral největší část hlediště.

30. Cirque Olimpique, Paříž (postaven kolem roku 1800, přestavěn v roce 1827)

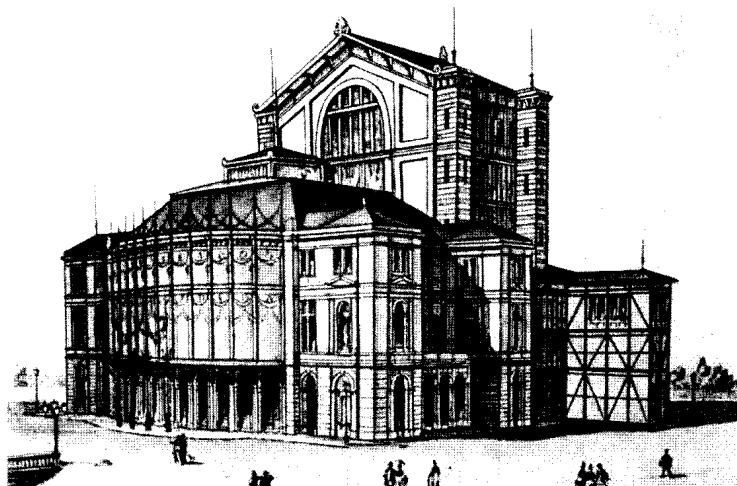
Kolem 3 000 míst. Divadlo s kukátkovou scénou, přizpůsobené inscenování romantické podívané. Kukátková scéna byla spojena s kruhovou arénou pro jezdecká vystoupení. Amfiteatrální hlediště v přízemí, po stranách lóže. Ve dvou patrech velké galerie.

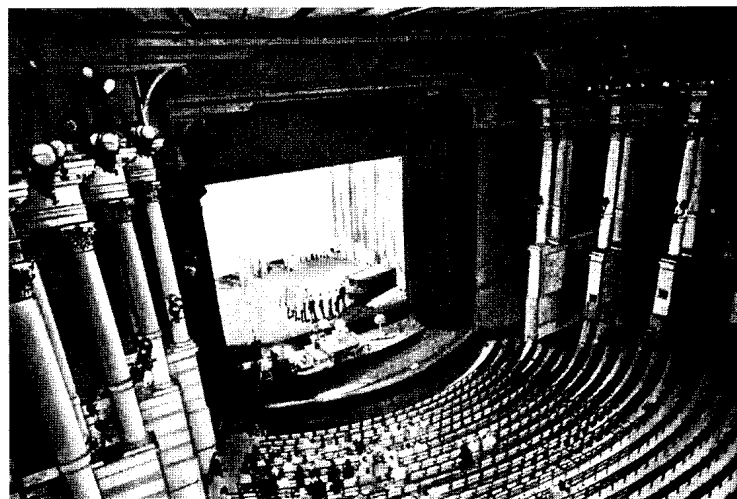
31.– 32. Bayreuth Festspielhaus, Bayreuth, Německo (1876)

Zadavatel projektu Richard Wagner. Architekti Otto Brückwald a Carl Brandt. 1787 míst. První moderní opera s kukátkovou scénou s nevelkým proscéním a s orchestřištěm pod úrovní podlahy scény. Jednotné amfiteatrální hlediště na půdorysu kruhové úseče podle antického vzoru, bez lóží a balkónů.

Exteriér divadla

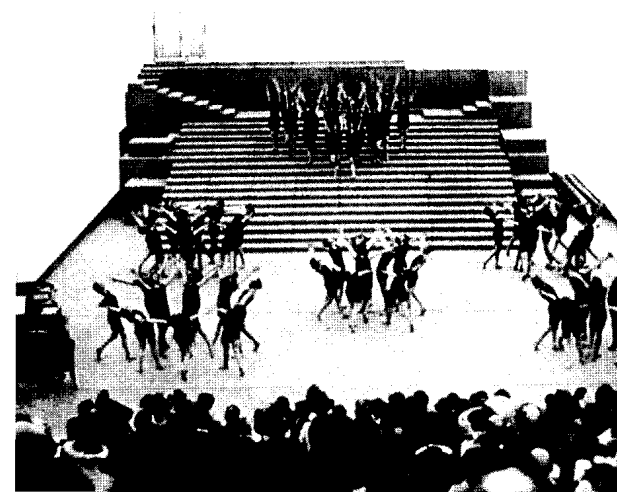
Interiér divadla

33. Sál Rhythmische Bildungsanstalt, Hellerau, Německo (1911)

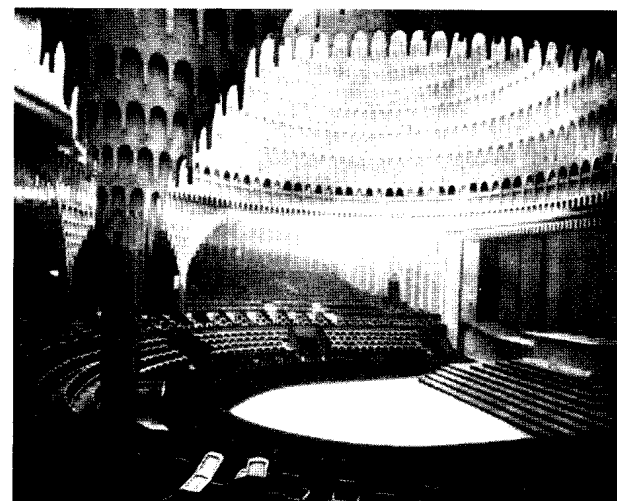
Koncepce Adolphe Appia a Émile Jaques-Dalcroze. Projektant Alexander Saltmann. Sál ke cvičení a k uvádění ukázek a představení, obdélníkového půdorysu o rozměrech 42×17 m, vysoký 12 m. Proměnlivý hrací prostor, utvářený pomocí praktikáblů.

Ukázka
rytmické
gymnastiky

34. Grosses Schauspielhaus, Berlín (1919)

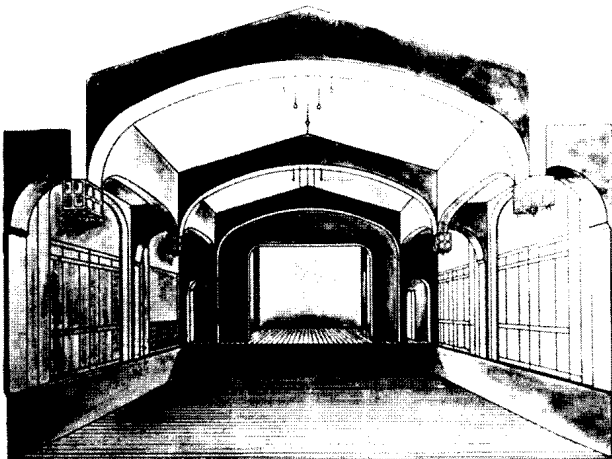
Iniciátor projektu Max Reinhardt. Architekt Hans Poelzig. Varianta s proscéním 3 412 míst, varianta bez proscénia 3 550 míst. Divadlo vzniklo přestavbou stálého cirkusu. Velká kukátková scéna. Před ní rozlehlý hrací prostor ze tří stran obklopený diváky, který bylo možné demonstrovat a postavit tam též sedadla. Jednotlivý, amfiteatrální hrací prostor.

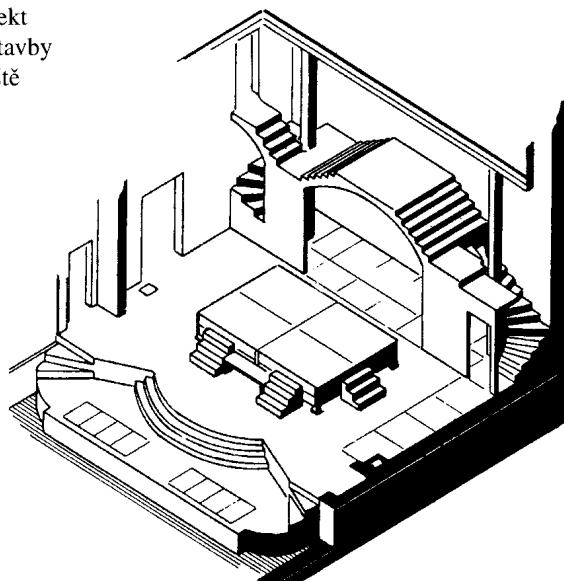
35.– 36. Théâtre du Vieux Colombier, Paříž (vzniklo přestavbou sálu Théâtre Athénée Saint Germain), 1911–1921

Navrhovatel úpravy Jacques Copeau, spolupráce při realizaci Louis Jouvet. 228 míst. Ze sálu s kukátkovou scénou byl odstraněn scénický rám, lóže a veškerá výzdoba. Scéna byla otevřena a přestavbou získala stálé, víceúrovňové, víceplánové rozvržení.

Sál Athénée Saint Germain před přestavbou

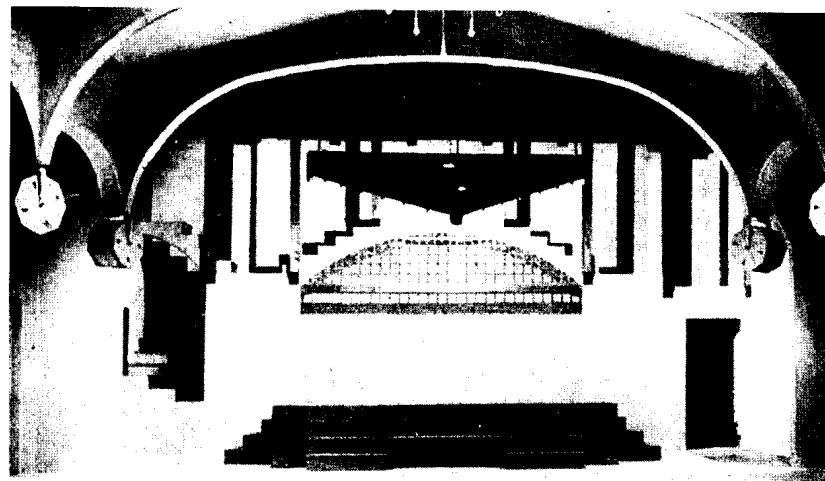

Projekt přestavby jeviště

37. Théâtre du Vieux Colombier, Paříž

Sál Athénée Saint Germain po přestavbě

38. Théâtre en Rond, Paříž (1954)

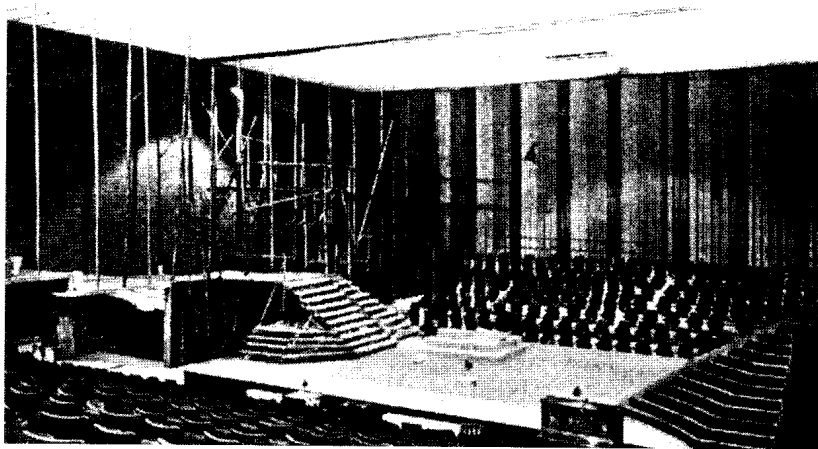
Projektanti Paquita Claude a André Villiers. Divadlo s centrálním hracím prostorem obklopeným ze všech stran diváky.

39. Nationaltheater Mannheim, Německo (1957)

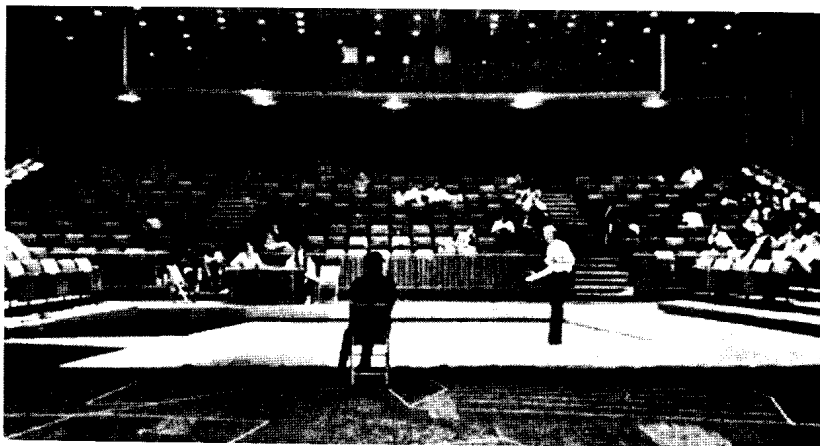
Architekti Gerhard Weber, H. W. Hämer, Herbert Fischer. Typické městské divadlo 2. poloviny 20. století vybavené dvěma sály: velkým pro uvádění oper, operet a velkých činoherních inscenací, a malým, studiovým s proměnlivým prostorem (jedna z prvních evropských realizací proměnlivého prostoru). Ve velkém sálu 1201 míst, v malém podle zvolené varianty 580–850 míst.

Interiér malého sálu při představení *Loupežníků* Friedricha Schillera

40. Loeb Drama Centre, Harvard University, Cambridge, Massachusetts, USA (1960)

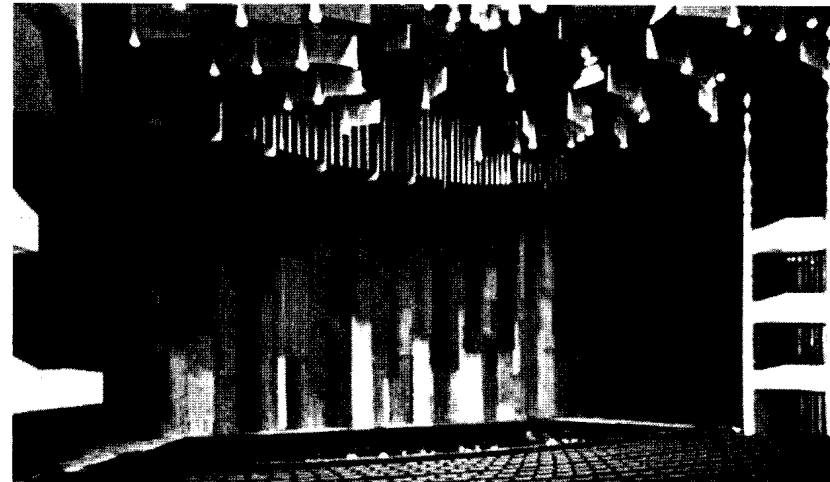
Architekti Hugh Stubbins and Co. Konzultant George C. Izenour. 542 míst. Proměnlivý prostor. Čtyři základní varianty: 1. hrací prostor uprostřed, hlediště ze čtyř stran, 2. hlediště ze dvou stran, 3. kukátková scéna s proscénium, hlediště ze tří stran.

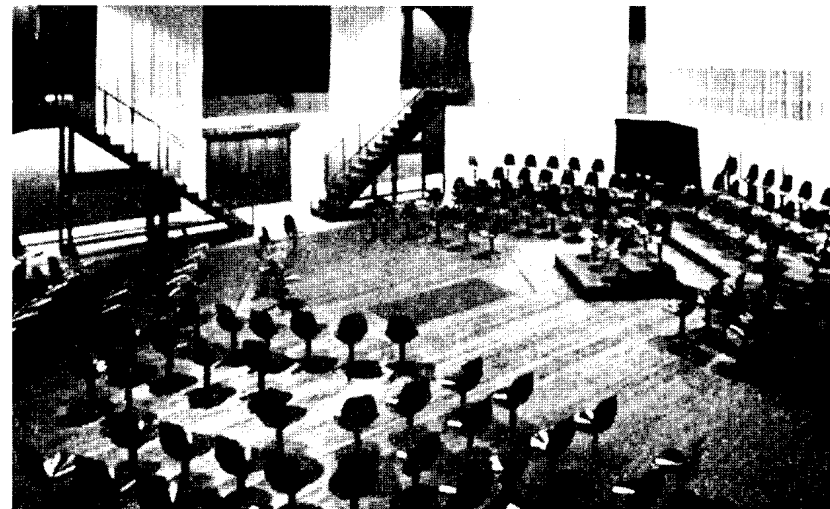
41.– 42. National Arts Centre, Ottawa, Kanada (1969)

Architekti Andrew F. Affleck, Desberats, Dimakopoulos, Lebesold, Sise. Velký divadelní komplex. Tři divadla, opera s kukátkovou scénou, činoherní divadlo s kukátkovou scénou s možností postavit rozměrné proscénium, a studiové divadlo s proměnlivým prostorem o šestistranném půdorysu, jednotlivá otáčecí sedadla. Opera 2300 míst, divadlo 900 a studio maximálně 300 míst podle uspořádání.

Interiér opery

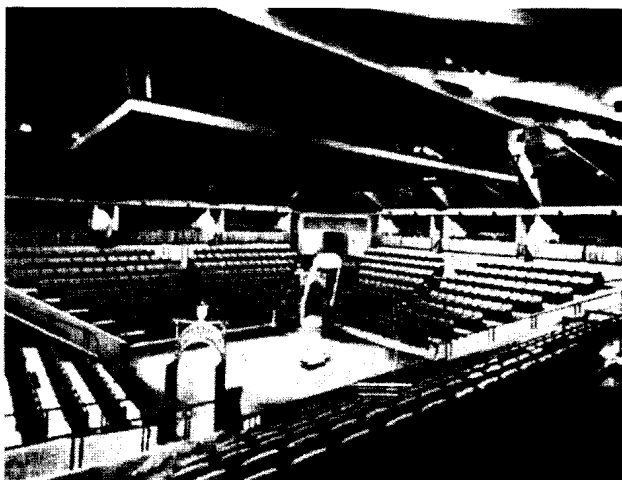

Interiér studia

43. Arena Stage Theatre, Washington (1961)

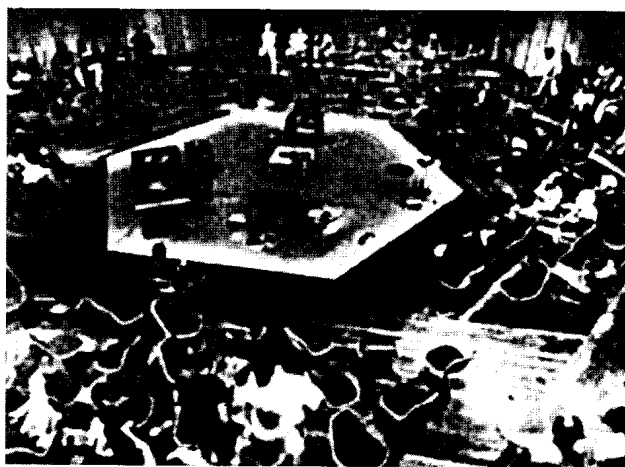
Architekt Harry Weese. Maximálně 754 míst nebo méně (podle uspořádání). Raná americká realizace divadla s proměnlivým prostorem. Celkový půdorys (zásadně) čtvercový. Základní varianty: centrální pravouhlý hrací prostor s hledištěm ze čtyř stran. Možnost zřídit otevřený hrací prostor s hledištěm ze tří stran. Pružnost značně omezená.

44. Stadttheater Ulm, Německo (1969)

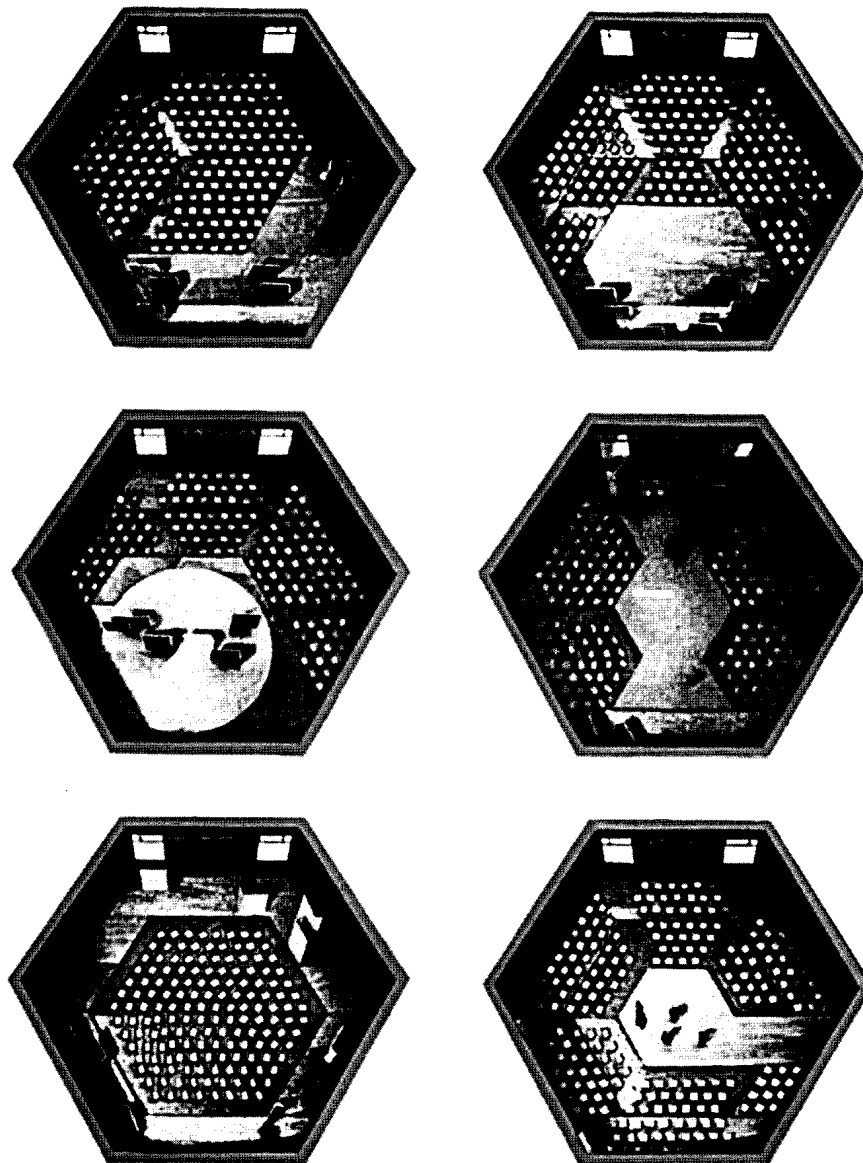
Architekt Fritz Schäfer. Typické městské divadlo druhé poloviny 20. století. Dva sály: velký pro uvádění oper, operet a činoher, a malý pro experimentální představení. Velký sál 817 míst, malý sál podle uspořádání, maximálně však 200 míst.

Interiér malého sálu před představením

45. Stadttheater Ulm, Německo (1969)

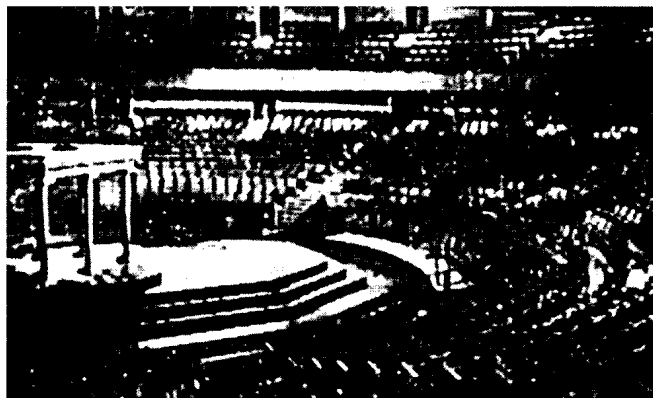
Šest variant uspořádání prostoru v malém sálu

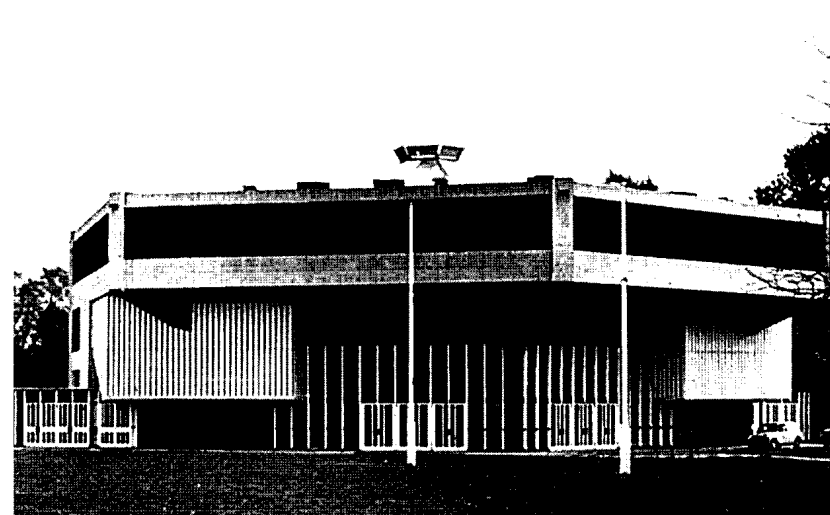
46.– 49. Současné provedení shakespearovského prostoru

The Shakespearean Festival Theatre, Stratford, Ontario, Kanada (1955)

Iničiátoři projektu Tyrone Guthrie a Tanya Moiseiwitsch. Architekti Rounthwaite a Fairfield. 2258 míst. Replika shakespearovského divadla z 20. století. Stálé uspořádání hracího prostoru. Dva plány – prostory, přední (dolní) a zadní (horní). Amfiteatrální hlediště obklopuje hrací prostor ze tří stran.

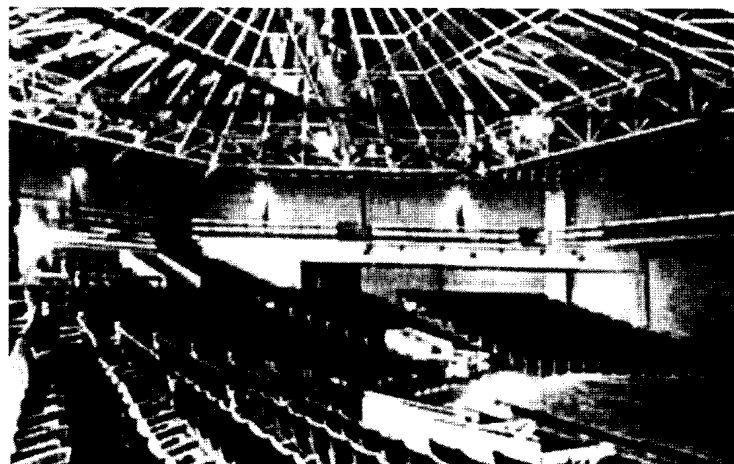
Pohled z vnějšku

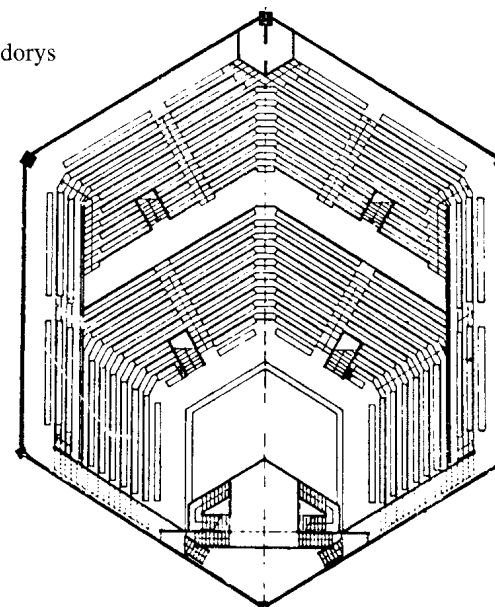
Festival Theatre, Chichester, Velká Británie (1962)

Architekti Philip Powell, Hidalgo Moya. 1365 míst. Replika shakespearovského divadla z 20. století. Stálé uspořádání hracího prostoru: dva plány – prostory, přední (dolní) a zadní (horní). Amfiteatrální hlediště obklopuje hrací prostor ze tří stran.

Pohled do interiéru

Půdorys

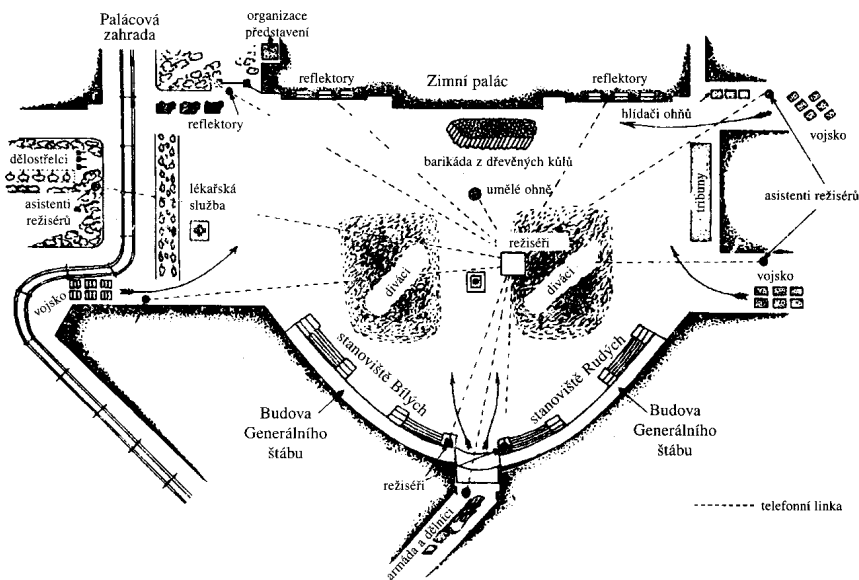
50.– 51. Místo pro hraní divadla ve 20. století

Místo pro hraní divadla na schodech bývalé burzy v Petrohradu

Fragmenty masového představení *Mysterium osvobozené práce* (1920)

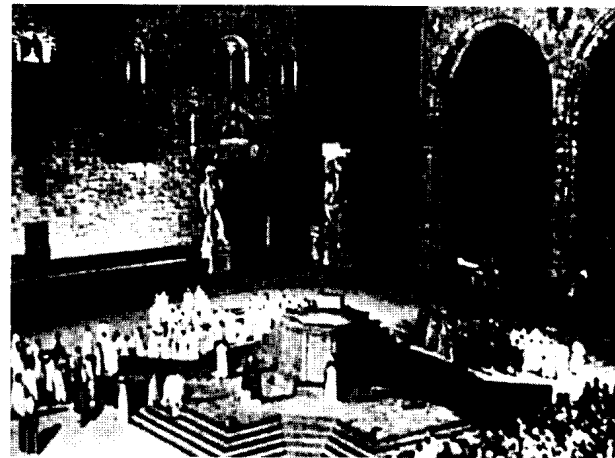
Plán představení *Dobytí Zimního paláce* (1920)

52.– 53. Místo pro hraní divadla ve 20. století

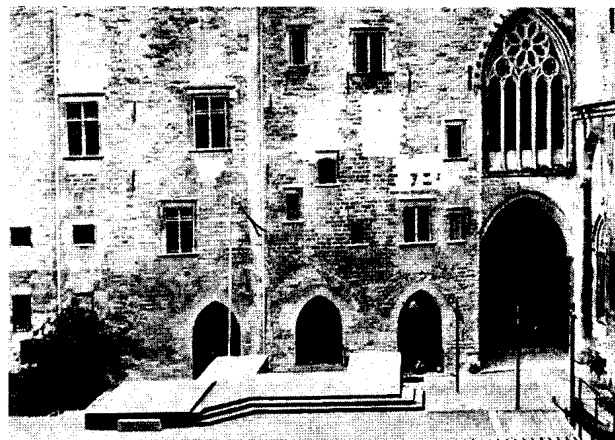
Piazza Signoria, Florencie, Itálie

Místo pro hraní divadla uspořádané podle návrhu Jacquese Copeaua pro představení *Savonarola* (1933)

Nádvoří Papežského paláce, Avignon, Francie

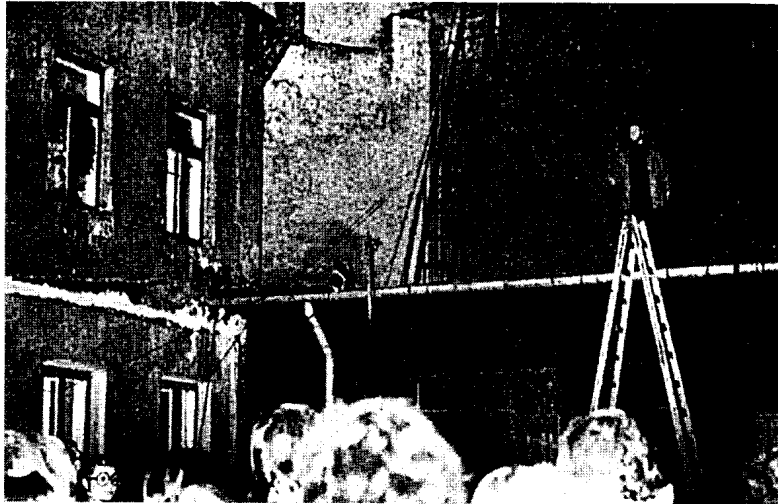
V prostředí starobylé architektury zřídil Jean Vilar stálé místo pro hraní divadla pro pořádání každoročních festivalů.

54.– 55. Místo pro hraní divadla ve 20. století

Představení hry Tadeusze Różewicze *Stará žena vysedává* v režii Kazimierza Brauna, Lublin (1973).

Část představení odehrávající se na divadelním dvoře – herec promlouvá na střeše skladu dekorací

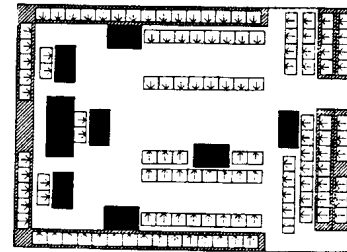
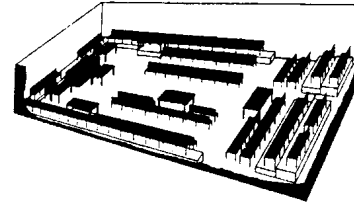
Část představení se odehrávala jako pouliční průvod

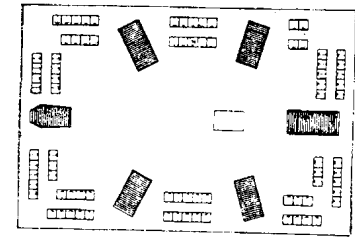
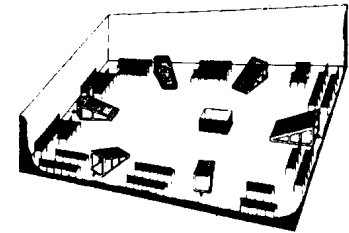
56.– 59. Různé varianty uspořádání divadelního prostoru

Odin Teatret pod vedením Eugenia Barby, Holstebro, Dánsko

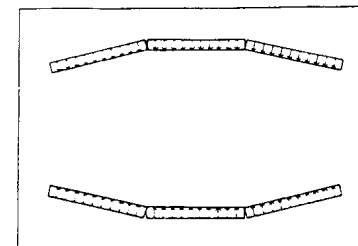
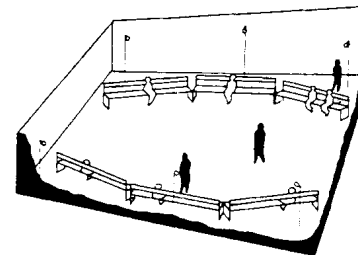
Ornitofilene podle J. Bjørneboea (1965)

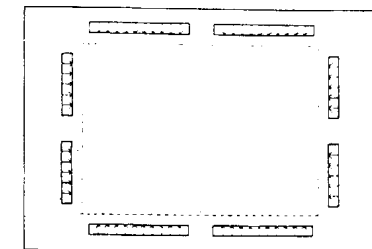
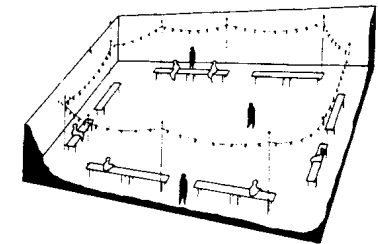
Kaspariana podle O. Sarviga (1967)

Ferai podle P. Seeberga (1969)

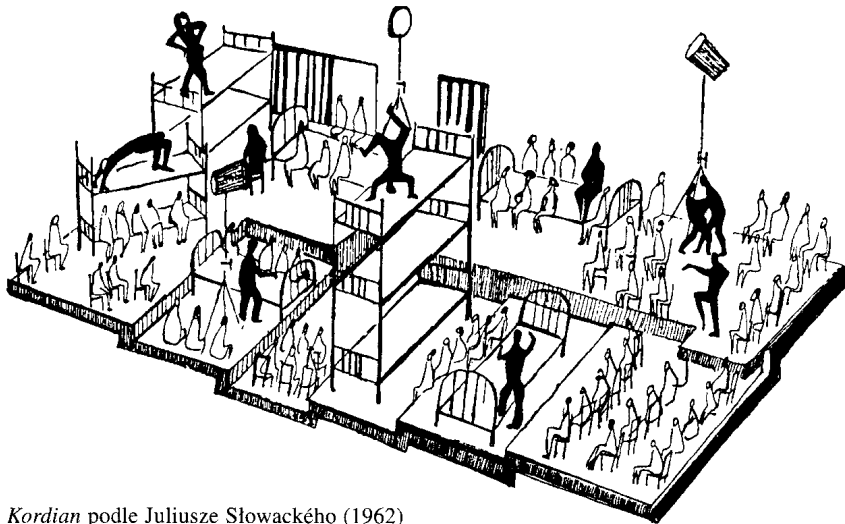

Otcův dům podle F. M. Dostojevského (1972)

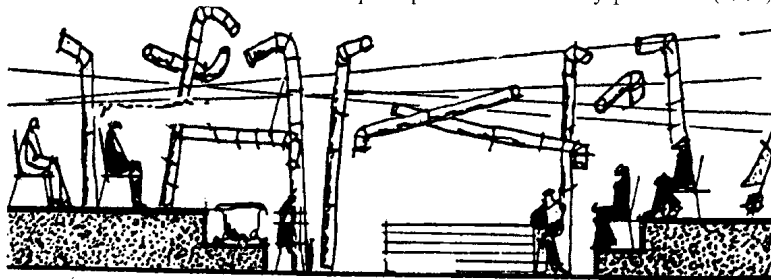
60.– 63. Různé varianty uspořádání divadelního prostoru

Divadlo 13 řad a pozdější Teatr Laboratorium, realizace Jerzy Grotowského a architekta Jerzy Górowského, Opole a Wrocław.

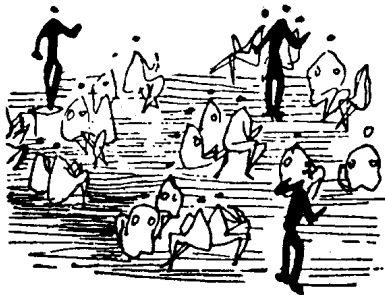

Kordian podle Juliusze Słowackého (1962)

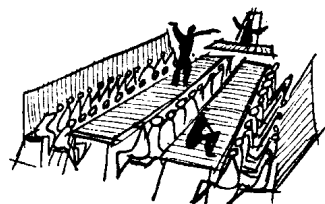
Akropolis podle Stanisława Wyspiańskiego (1962)

Dziady podle Adama Mickiewicza (1961)

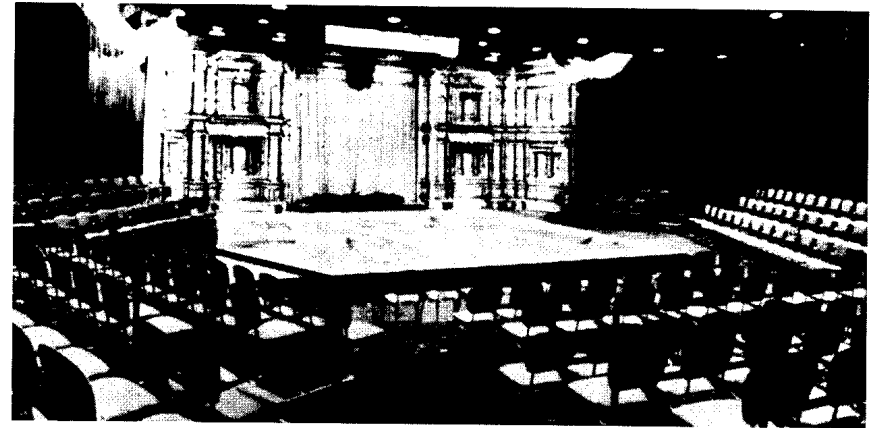
Tragické příběhy doktora Fausta
podle Christophera Marlowa

64. Stadttheater Münster, Münster, Německo (1955–1971)

Architekti Harald Deilmann (opera) a Max von Hausen, Ortwin Rave, Werner Ruhnau. Typické městské divadlo z druhé poloviny 20. století s dvěma sály: velkým pro uvádění oper, operet a velkých činoherních inscenací, a malým, studiovým, s proměnlivým prostorem. Ve velkém sále 956 míst, v malém podle uspořádání 180–338 míst.

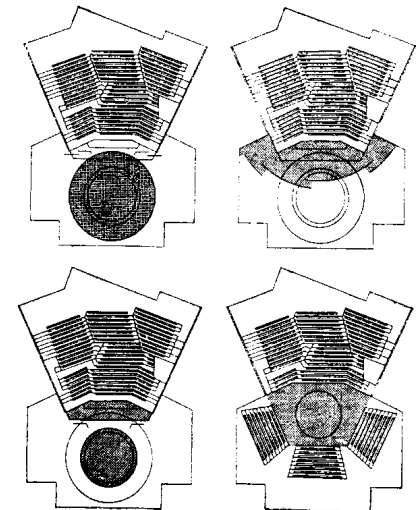
Pohled do malého sálu

65. Badisches Stadttheater, Karlsruhe, Německo (1975)

Architekt Helmut Bälzner. Typické městské divadlo z druhé poloviny 20. století s dvěma sály, oba s proměnlivým prostorem: velký pro uvádění oper, operet a velkých činoherních inscenací, a malý, studiový, s proměnlivým prostorem. Ve velkém sále 1000 míst, v malém podle uspořádání 350–500 míst.

Čtyři varianty uspořádání
proměnlivého prostoru
ve velkém sále

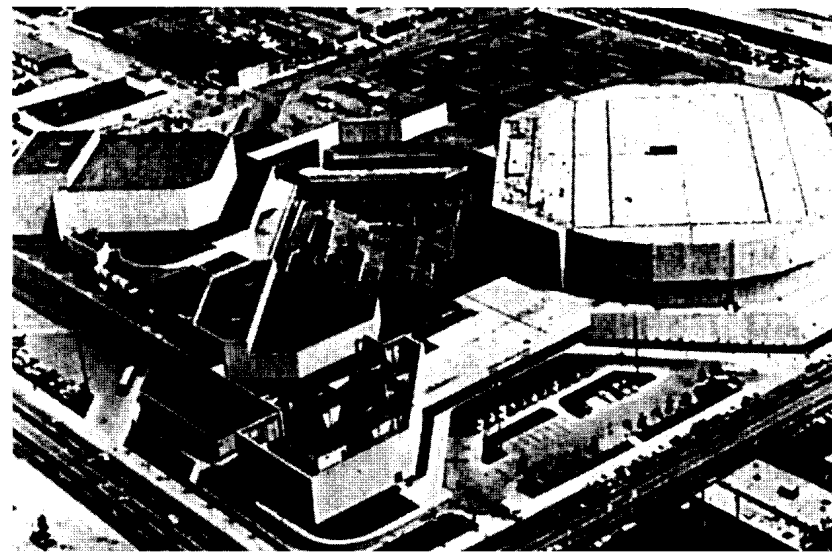
66. Lincoln Centre for the Performing Arts, New York (1962–1969)

Architekti Max Abramovitz, Wallace K. Harrison, Philip Johnson, Eero Saarinen. Velké kulturní centrum skládající se z šesti budov. Zleva dole doprava: New York State Theatre (1964), Metropolitan Opera House (1966), Vivian Beaumont Theatre s knihovnou a muzeem (1965), Julliard School s Alice Tully Hall (1969) a Avery Fisher Hall (1962).

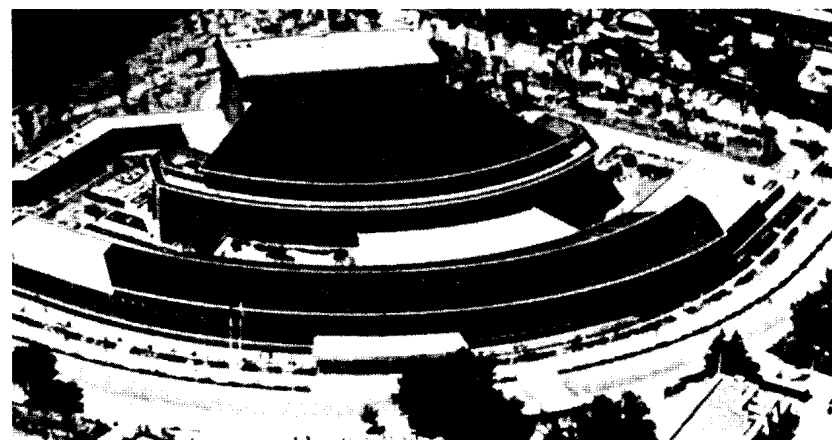
67. Birmingham, USA – Jefferson Civic Centre (1972)

Velké kulturní centrum – zleva: koncertní sál (3 000 míst), divadlo (s částečně proměnlivým prostorem: 800–1 000 míst), koloseum (16 500–19 000 míst)

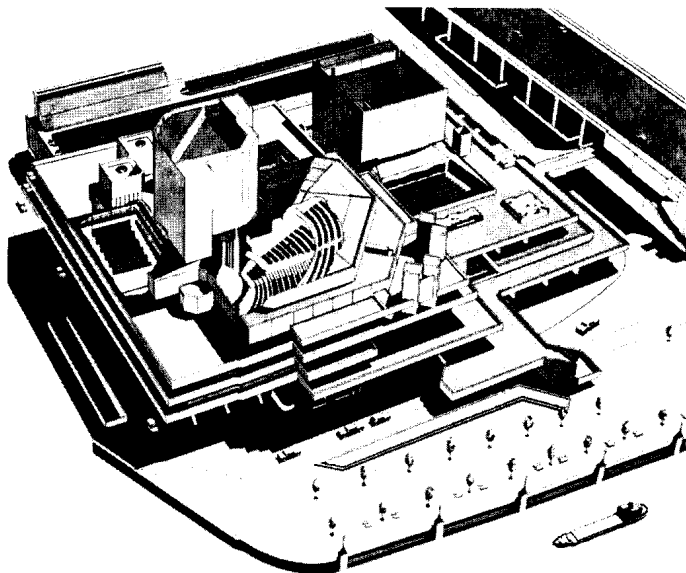
68. Ishikawa Kosei Nenkin Kaikan, Japonsko (1977)

Typické moderní japonské revuální divadlo. 1704 míst.

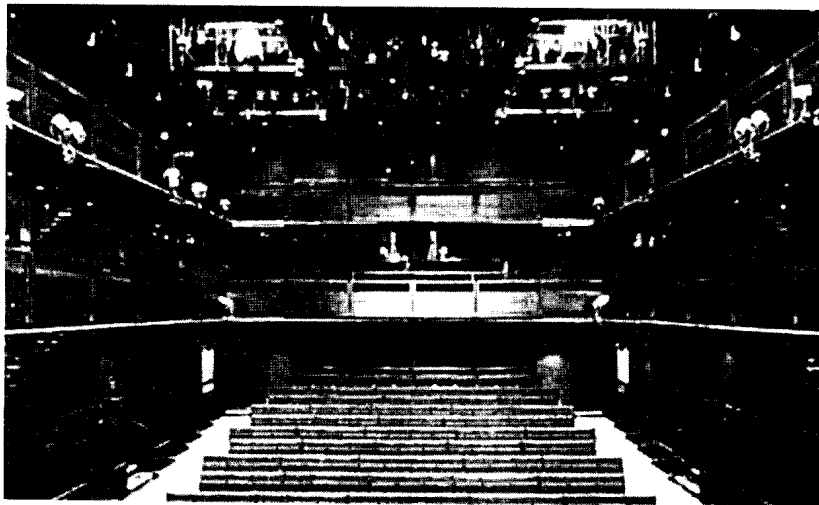

69.– 70. National Theatre, Londýn (1977)

Architekt Denis Lasdun. Moderní kulturní centrum. Tři divadelní sály. Největší The Olivier Theatre s otevřeným hracím prostorem a amfiteatrálním hledištěm – 1160 míst; středně velký, The Lyttelton Theatre s kukátkovou scénou – 890 míst; sál The Cottesloe se zcela proměnlivým prostorem – maximálně 400 míst.

Sál The Cottesloe

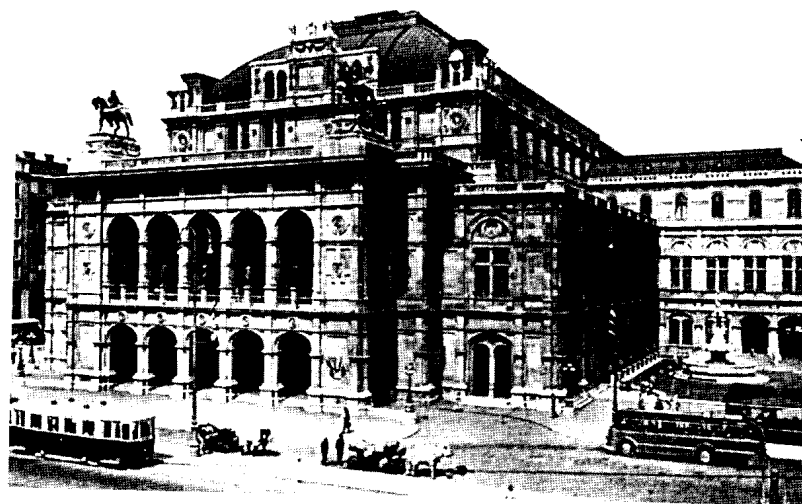

71.– 72. Vnější provedení divadel z 19. století

Teatr Wielki ve Varšavě (1833, obnoveno 1965)

Videňská opera (1869)

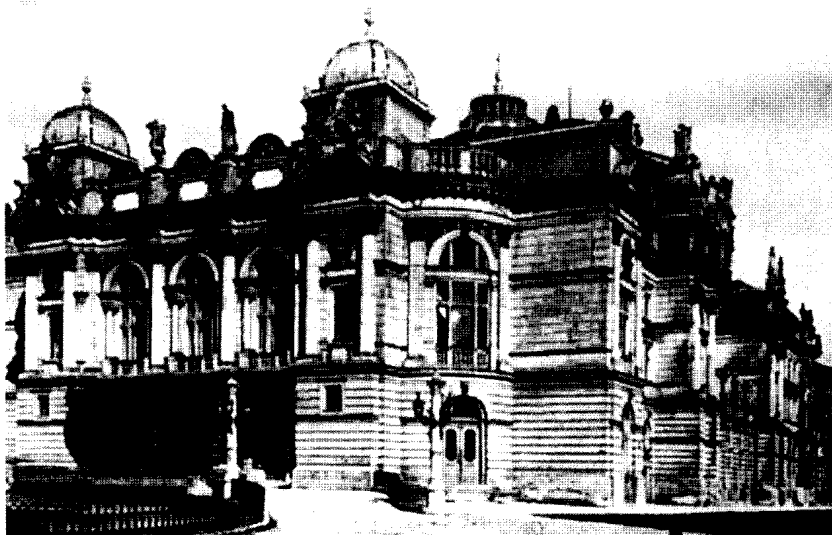

73.– 74. Vnější provedení divadel z 19. století

Budapeštská opera (1884)

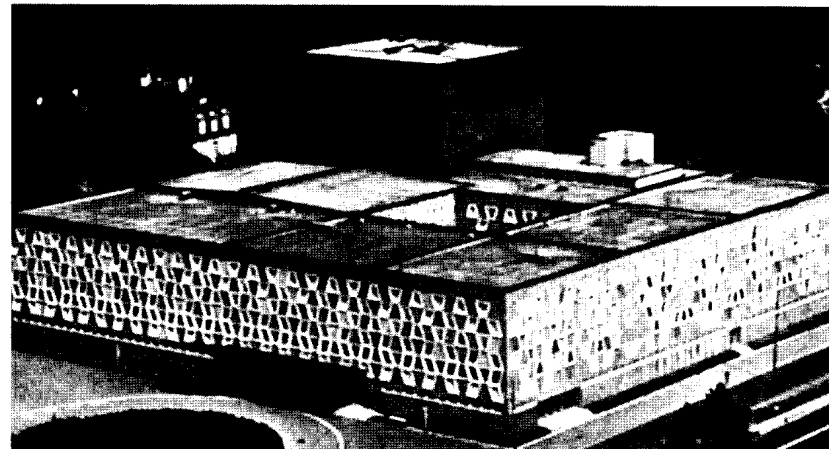

Teatr Miejski (nyní Juliusze Słowackého) v Krakově (1893)

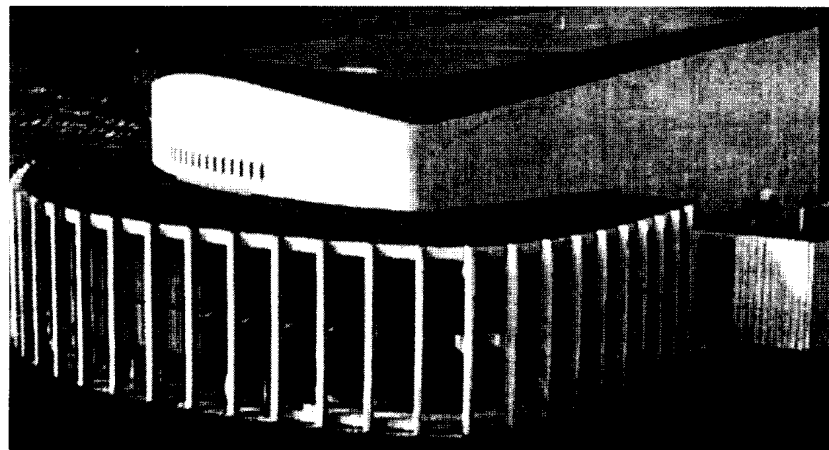

75.– 76. Vnější provedení divadel z 2. poloviny 20. století

Městské divadlo v Lucemburku (1962)

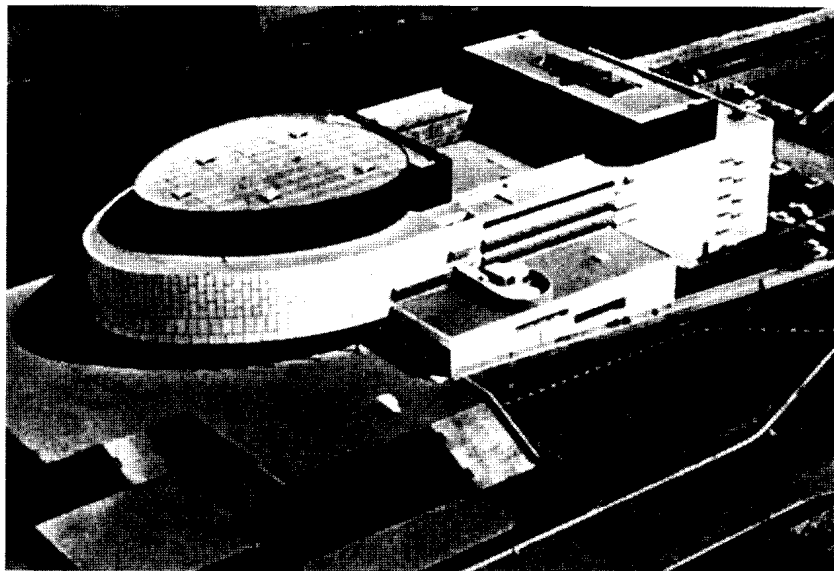

Salle Wilfried Peller, jedno z divadel Place des Arts v Montrealu (1963)

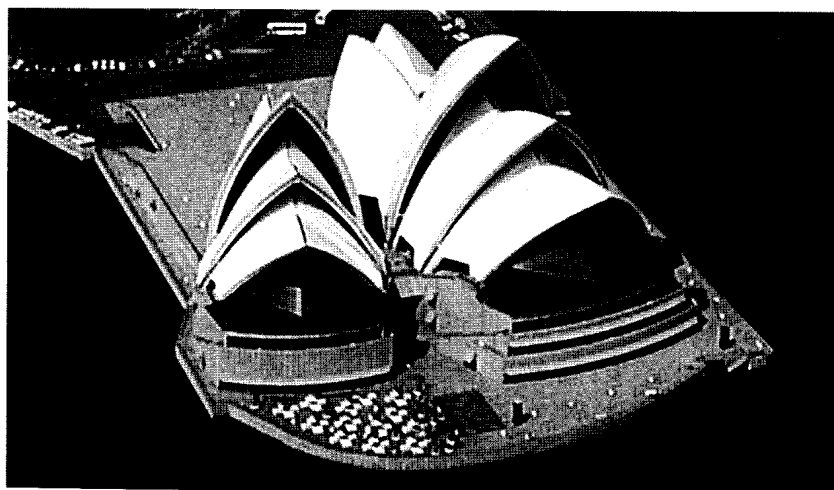

77.– 78. Vnější provedení divadel z 2. poloviny 20. století

Maison de la Culture v Grenoblu, Francie (1968)

Národní opera v Sydney (1973)

79. Interiéry divadel

Schody v pařížské Opeře

80.– 81. Interiéry divadel

Divadlo Tyrona Guthrieho v Minneapolis (Minnesota), pohled zvenčí do foyer

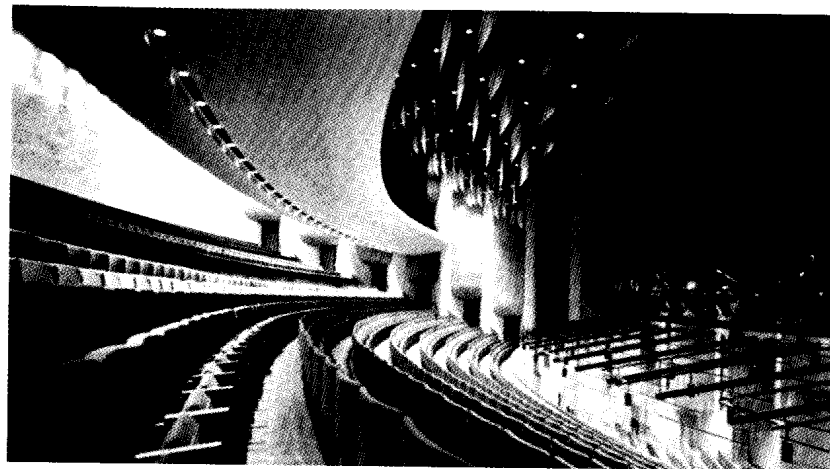

H. Rosskotten – E. Tritthart, Velké divadlo v Dortmundu 1966, pohled z lóží do hlediště

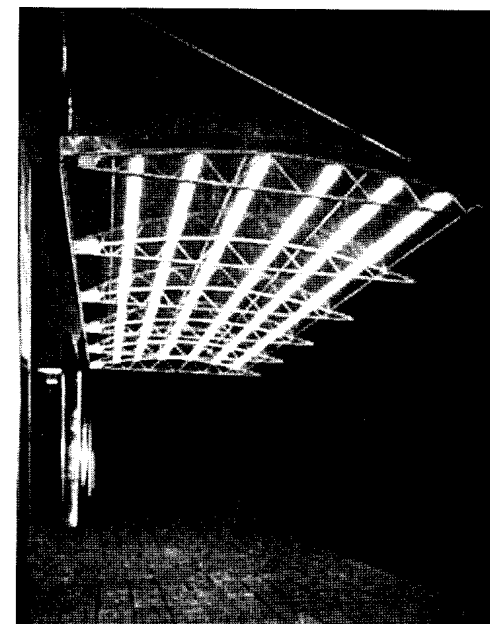

82.– 83. Interiéry divadel

El Paso Civic Centre, Concert Hall-Theatre, El Paso, Texas

Východ z Národního divadla
v Helsinkách (1954)

Podklady pro obrazovou přílohu byly čerpány z těchto zdrojů:

- R. Southern: *The seven ages of the theatre*, New York 1961
Architecture d'aujourd'hui, číslo 157, 19
H. Rey-Flaud: *Le circle magique. Essai sur le theatre en rond a la fin du Moyen Age*, Paris 1973
B. Król-Kaczorowska: *Budynec teatru, Rozvoj funkcii i form do roku 1833*, Wroclaw-Warszawa–
Krakow-Gdaňsk 1975
A. Nicol: *Dzieje teatru*, překlad A. Dębnicki, Warszawa 1959
F. A. Yates: *Theatre of the World*, London 1969
J. Furttembach: *O budowie teatró*, Warszawa 1958
„*The Drama Review*“, 1974, 1975
M. A. Allevy-Viala: *Inscenizacja romantyczna we Francji*, Warszawa 1958
Le lieu theatral dans la société moderne, Paris 1966
P. Claudel: *Mozliwosci teatru*, Warszawa 1971
H. Schubert: *Moderner Theaterbau*, Stuttgart-Bern 1971
Odin Teatret Expériences, 1973
J. Grotovski: *Towards a poor theatre*, Holstebro 1968
The Complete Guide to Britain's National Theatre, London 1977
fotografie Z. Hermaczyka a R. Jabłoňské a soukromý archiv K. Brauna

Pro české vydání doplněno z archivů Divadelního ústavu Praha a Divadelní fakulty Akademie
múzických umění v Praze a soukromého archivu překladatele J. Vondráčka.